

Toelichting

Anticumulatiebepaling vermogensbelasting

- Vóór 2001 werd bovenop de inkomstenbelasting een vermogensbelasting geheven. Deze werd over de waarde van het vermogen geheven, met een vast tarief.
- Om de gezamenlijke druk tussen de IB en VB te limiteren werd een anticumulatieregeling geïntroduceerd.
- In de loop der tijd werd ten aanzien van het ondernemingsvermogen en aandelen die tot een aanmerkelijk belang behoren verschillende vrijstellingen geïntroduceerd. Bij deze vrijstellingen ontstonden er vele discussies zoals ook bij de toepassing van de bedrijfsopvolgingsregelingen in de inkomstenbelasting en in de Successiewet 1956 door het onderscheid dat wordt gemaakt tussen ondernemingsvermogen en beleggingsvermogen.
- Ook werd de eigen woning voor ongeveer 60% meegenomen in de heffing, het ondernemingsvermogen en de aanmerkelijkbelangaandelen ook deels. Belastingplichtigen met een eigen bv moesten naast inkomstenbelasting over de aanmerkelijkbelangaandelen ook de waarde van het aandelenbezit voor de vermogensbelasting aangeven.
- De gezamenlijke druk van inkomsten- en vermogensbelasting werd hierdoor als hoog ervaren worden.
- De hoge druk leidde tot gedragseffecten. Belaste inkomensbestanddelen werden omgezet in onbelaste vermogenswinsten. Hierdoor ontstond grondslaguitholling. Door het creëren van renteaftrek werd er eigenlijk steeds minder belasting geheven op inkomsten uit vermogen. Met name vermogende belastingplichtigen wisten deze belasting in toenemende mate te ontwijken door gebruik te maken van bepaalde legale constructies, maar ook door een toevlucht naar het buitenland.
- De anticumulatieregeling werd in aangepaste vorm voortgezet (teruggave van vermogensbelasting). Eerst jarenlang tot 80% van het belastbare inkomen en vanaf 1994 verlaagd naar 68% (Lubbers-regeling). Deze regeling leidde in de praktijk herhaaldelijk tot complicaties bij de wetstoepassing. Belastingplichtigen die daartoe in staat waren streefden naar een zogenoemd nulinkomen zodat geen vermogensbelasting én geen inkomstenbelasting werd betaald.
- De anticumulatieregeling zal nog steeds tot verschillen leiden tussen mensen in loondienst en ondernemers, omdat ondernemers eerder een nulinkomen zullen hebben door jaarverliezen. Vermogende belastingplichtigen hebben daarnaast de mogelijkheid om bijvoorbeeld door middel van periodieke uitkeringen (pu-giften) een 'nulinkomen' te creëren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

13/4 11.45-12.30

TER BESLISSING EN INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Directe
Belastingen

Persoonsgegevens

nota

Nota wekelijkse bespreking box 3 d.d. 13 april

Datum

11 april 2022

Notanummer

2022-0000120359

Bijlagen

geen

Aanleiding

Op woensdag 13 april vindt de wekelijkse bespreking over box 3. Deze nota gaat in op de volgende onderwerpen:

- Aanpassing Voorlopige aanslag 2023
- Anticumulatiebepaling vermogensbelasting

13.04.22

Daarnaast is een concept van de voorbereidingsbrief bijgevoegd op basis van de eerdere richtingennotitie. Deze wordt parallel nader afgestemd binnen Financiën en met andere departementen.

Beslispunten

Beslispunt VA 2023

Gaat u akkoord met het inbouwen van alleen de nieuwe berekening (in lijn met de nog op te stellen spoedwetgeving die de keuze in de hersteloperatie zal volgen) in de VA 2023 in plaats van het huidige box 3-stelsel in de VA 2023 te continueren?

Akkoord

Informatiepunt Anticumulatiebepaling vermogensbelasting

U wordt geïnformeerd over een anticumulatieregeling als onderdeel van een vermogensbelasting als dekkingsvariant. U heeft gevraagd naar meer informatie over mogelijke uitvoeringsproblematiek bij een dergelijke regeling.

Me

Kern

VA 2023

- De Belastingdienst (IV) moet op zeer korte termijn starten met de realisatie van de VA 2023 omdat de software uiterlijk in de tweede week van oktober, maar het liefst eerder, moet worden opgeleverd om op tijd de VA's voor 2023 te kunnen opleggen. Ook externe softwareaanbieders moeten half oktober van de juiste software worden voorzien.
- Daarna kunnen slechts parameters nog worden aangepast (dit is conform de parameterbrief).
- Op dit moment zijn er richtingen ontworpen voor het bieden van rechtsherstel, de spoedwetgeving zal de daarin gemaakte keuze volgen. Echter, de definitieve lijn van de spoedwetgeving - die van toepassing zal zijn voor het belastingjaar 2023 - is nog niet bekend.
- Wel dient nu een keuze te worden gemaakt over de regels die gaan gelden voor de VA 2023.

- Al eerder is voorgesteld om de VA 2023 te baseren op de hersteloperatie en dit werd in beginsel ook geaccordeerd.
- Dit betekent dat in de VA 2023 de nieuwe berekening (in lijn met de nog op te stellen spoedwetgeving) zal worden ingebouwd in de programma's voor de VA 2023, ondanks dat het wetgevingsproces dan nog niet is afgerond.
- Als hierover geen besluit wordt genomen, zou IV de software voor de VA 2023 gelijk moeten laten aan de berekeningen zoals die sinds 2017 worden gedaan.
- Het huidige box 3-stelsel kent een forfaitaire vermogensmix, deze komt te vervallen. Daarom ligt het niet voor de hand om de VA 2023 nog op basis van het huidige stelsel te laten uitdraaien.

Anticumulatiebepaling

- Op 1 april jl. bent u geïnformeerd over de vormgeving van een vermogensbelasting als dekkingsmaatregel naar aanleiding van het kerstarrest. Hierbij werd ingegaan op varianten die de juridische risico's kunnen inperken.
- Om de juridische risico's in te perken zou een anticumulatieregeling kunnen worden ingevoerd.
- De anticumulatieregeling is een bekend fenomeen die afstamt uit wetgeving voor 2001. De zogenoemde 68%-regeling werd oorspronkelijk ingevoerd om de **gezamenlijke druk tussen de inkomsten- en vermogensbelasting te limiteren**.
- Aan deze bepaling lag de gedachte ten grondslag dat het in het algemeen gesproken redelijk moet worden geacht dat een belastingplichtige na betaling van zijn inkomstenbelasting en vermogensbelasting nog over ten minste een vijfde van zijn inkomen moet kunnen beschikken (de zogenoemde bestedingsreserve).
- Op de regeling is door de jaren heen **veel kritiek** geweest. Enerzijds omdat de rechtsgrond van de Wet VB 64 impliceerde dat vermogen een zelfstandige factor van draagkracht vormde en een samenloop met de inkomstenbelasting in dat kader niet juist zou zijn. De 68%-regeling zette daarnaast de deur open voor **gekunstelde constructies die leidde tot uitholling van de grondslag**.
- Aangezien de fiscale behandeling van vermogen voor 2001 aanzienlijk verschilt met het huidige systeem rijst de vraag of een anticumulatieregeling ook nu tot ongewenste uitkomsten zou leiden.
- Onder de Wet VB 64 speelden de constructies zich met name af in de DGA-sfeer. Met name dga's maakten misbruik van de 68%-regeling, door zichzelf geen salaris uit te keren. Deze constructie is vanwege de gebruikelijkloonregeling onder de huidige wetgeving niet meer mogelijk.
- In zijn algemeenheid geldt dat de groep met hoge vermogens meer mogelijkheden heeft om de anticumulatieregeling te manipuleren. In het segment van de zeer vermogende personen wordt regelmatig gebruik gemaakt van de periodieke uitkeringen (pu-giften) om een 'nulinkomen' te creëren. Zowel in de vennootschapsbelasting als in de inkomstenbelasting is de giftenaftrek gebonden aan een drempel. De inkomstenbelasting biedt echter de mogelijkheid om aan de drempel te ontkomen. De gift wordt dan in de vorm van een periodieke gift gegoten.
- In de nota van 1 april bent u gewezen op de complexiteit ten aanzien van de groep buitenlands belastingplichtigen. Indien de anticumulatieregeling gekoppeld zou worden aan het totale inkomen (verzamelinkomen) kan geen toezicht worden gehouden op deze groep. Ook bent u gewezen op het Europeesrechtelijke risico van deze groep in deze variant.
- Alternatief is invoering van een vermogensbelasting zonder anticumulatieregeling, met verhoging van het heffingvrije vermogen en een laag tarief om juridische risico's te beperken. Gedacht kan worden aan

ophoging van het heffingvrije vermogen naar 1 mio. Een vermogensbelasting van 1% op vermogen boven € 1 mln levert ca. € 500 mln per jaar op.

Toelichting

Anticumulatiebepaling vermogensbelasting

- Vóór 2001 werd bovenop de inkomstenbelasting een vermogensbelasting geheven. Deze werd over de waarde van het vermogen geheven, met een vast tarief.
- Om de gezamenlijke druk tussen de IB en VB te limiteren werd een anticumulatieregeling geïntroduceerd.
- In de loop der tijd werd ten aanzien van het ondernemingsvermogen en aandelen die tot een aanmerkelijk belang behoren verschillende vrijstellingen geïntroduceerd. Bij deze vrijstellingen ontstonden er vele discussies zoals ook bij de toepassing van de bedrijfsopvolgingsregelingen in de inkomstenbelasting en in de Successiewet 1956 door het onderscheid dat wordt gemaakt tussen ondernemingsvermogen en beleggingsvermogen.
- Ook werd de eigen woning voor ongeveer 60% meegenomen in de heffing, het ondernemingsvermogen en de aanmerkelijkbelangaandelen ook deels. Belastingplichtigen met een eigen bv moesten naast inkomstenbelasting over de aanmerkelijkbelangaandelen ook de waarde van het aandelenbezit voor de vermogensbelasting aangeven.
- De gezamenlijke druk van inkomsten- en vermogensbelasting werd hierdoor als hoog ervaren worden.
- De hoge druk leidde tot gedragseffecten. Belaste inkomensbestanddelen werden omgezet in onbelaste vermogenswinsten. Hierdoor ontstond grondslaguitholling. Door het creëren van renteaftrek werd er eigenlijk steeds minder belasting geheven op inkomsten uit vermogen. Met name vermogende belastingplichtigen wisten deze belasting in toenemende mate te ontwijken door gebruik te maken van bepaalde legale constructies, maar ook door een toevlucht naar het buitenland.
- De anticumulatieregeling werd in aangepaste vorm voortgezet (teruggave van vermogensbelasting). Eerst jarenlang tot 80% van het belastbare inkomen en vanaf 1994 verlaagd naar 68% (Lubbers-regeling). Deze regeling leidde in de praktijk herhaaldelijk tot complicaties bij de wetstoepassing. Belastingplichtigen die daartoe in staat waren streefden naar een zogenoemd nulinkomen zodat geen vermogensbelasting én geen inkomstenbelasting werd betaald.
- De anticumulatieregeling zal nog steeds tot verschillen leiden tussen mensen in loondienst en ondernemers, omdat ondernemers eerder een nulinkomen zullen hebben door jaarverliezen. Vermogende belastingplichtigen hebben daarnaast de mogelijkheid om bijvoorbeeld door middel van periodieke uitkeringen (pu-giften) een 'nulinkomen' te creëren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

**TERSTOND
TER BESLISSING**

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

**Directie Directe
Belastingen**

Persoonsgegevens

nota

Beslisnota verzending box 3 brieven

Datum

14 april 2022

Notanummer

2022-0000122603

Bijlagen

1. Voorbereidingsbrief
2. Bijlage budgettaire cijfers
3. Beantwoording Kamervragen
4. Advies Landsadvocaat
5. Advies Landsadvocaat
6. Brief Adviezen juridisch
7. Adviezen juridische houdbaarheid
8. Contourennota TK
9. Contourennota EK

Aanleiding

Op 19 april vindt de technische briefing box 3 plaats. Voorafgaand aan deze briefing heeft de Kamer verzocht om een brief over box 3. Hiervoor is een voorbereidingsbrief op de technische briefing opgesteld. Daarnaast wordt aanvullende informatie verstuurd naar de Kamer.

Beslispunten

1. Bent u akkoord met het verzenden van bijgevoegde brieven naar de Tweede Kamer? Indien u akkoord bent vragen wij u de brieven te ondertekenen.
In de brief zijn twee tekstvoorstellen voor dekking opgenomen (zie ook de toelichting van deze nota). Hier moet politiek over gesproken worden.
  - 1) een uitgebreidere tekst waarbij wordt ingegaan op dat dekking bij voorkeur ook binnen het domein vermogen wordt gezocht. Dat daar inhoudelijk ook goede redenen voor zijn en dat eerder rapporten zoals de Bouwstenen als input kunnen dienen.
  - 2) een korte tekst met alleen dat er gedekt gaat worden, dat gekeken wordt naar het domein vermogen, en dat het kabinet hierop terugkomt. De eerste heeft de voorkeur van ambtelijk FIN en betreft ook dezelfde boodschap die eerder in het box 3-debat is aangegeven.
2. Gaat u ermee akkoord om bijgaande lijst en stukken naar de Tweede Kamer te sturen als beantwoording van de vraag van het lid Omtzigt van 3 januari jl. naar "een lijst met alle uitgebrachte adviezen (interne en externe, inclusief de Landsadvocaat) over box 3 vanaf 2010"?

Kern

Er zijn verschillende brieven en bijbehorende bijlagen voorbereid om voorafgaand aan de technische briefing naar de Kamer te sturen.

1. Voorbereidingsbrief technische briefing
  - a. Bijlage met budgettaire cijfers
  - b. Advies Landsadvocaat tegenbewijsregeling
  - c. Advies Landsadvocaat vermogensbelasting
2. Beantwoording Kamervragen Idsinga/Van Dijk over het voorste v
3. Aanbiedingsbrief adviezen juridische houdbaarheid
  - a. Inhoudsopgave adviezen
  - b. Adviezen juridische houdbaarheid
4. Contourennota (aan Eerste en Tweede Kamer)

De voorbereidingsbrief wordt parallel voorgelegd aan de bewindspersonen van de politieke vierhoek. De Eerste Kamer krijgt een afschrift; daar volgt nog een korte aanbiedingsbrief voor.

Toelichting

Tekstvoorstellen dekking

[Optie 1: voorkeur Financiën]

Het kabinet gaat op zoek naar dekking voor de budgettaire derving. Het uitgangspunt hierbij is dat de derving binnen de kabinetsperiode gedekt dient te worden. Als er aanvullend rechtsherstel noodzakelijk blijkt binnen de kabinetsperiode, dan zal er opnieuw integrale besluitvorming plaats moeten vinden over de dekking. Daarnaast is het uitgangspunt dat deze dekking zoveel mogelijk wordt gezocht bij dezelfde belastingsoort als waar de derving plaatsvindt. In het geval van het box 3-arrest treedt de derving op binnen het vermogensdomein. De betaalde belasting over vermogen neemt hierdoor af.

Hieruit volgt dat het startpunt is om dekking te vinden binnen het vermogensdomein. Het aandeel van kapitaal in de Nederlandse belastingmix is relatief laag ten opzichte van veel West-Europese landen. Vanuit economisch perspectief zijn er daarom goede argumenten voor het belasten van kapitaal: het kan economische overwinst belasten en werkt over het algemeen minder verstorend voor de economie dan een belasting op arbeid. Mede doordat de belastingdruk op vermogen in Nederland relatief laag ligt, leunt Nederland sterker op de grondslag arbeid dan veel andere landen. Bij de dekking kijkt het kabinet ook om die reden expliciet naar vermogen.

De budgettaire opgave is dusdanig groot dat het moeilijk kan zijn om met 'kleine' opties de derving te vullen. Dit kan dus vragen om significante aanpassingen van het belastingstelsel. Bij dergelijke aanpassingen is het goed om rekening te houden met mogelijke knelpunten in de huidige wijze van belastingheffing op vermogen in Nederland. Daarom houdt het kabinet bij het zoeken naar dekking expliciet rekening met bestaande analyses over dit thema, zoals *Bouwstenen voor een beter belastingstelsel*¹, *'In wat voor land willen wij werken?'*² en *Ontwerp voor een beter belastingstelsel*³.

[Optie 2]

Het kabinet gaat op zoek naar dekking voor de budgettaire derving die volgt uit de keuzes over het rechtsherstel en de spoedwetgeving. Uiteraard wordt daarbij in de eerste plaats gekeken naar het domein vermogen. De Kamer zal hier zo spoedig mogelijk over geïnformeerd worden.

Adviezen juridische houdbaarheid n.a.v. verzoek Omtzigt

In de antwoorden op de vragen van het lid Omtzigt over het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2021 over box 3 die op 3 januari 2022 zijn ingezonden, hebt u aangegeven dat een dergelijke lijst eerst samengesteld moet worden en dat u bereid bent om ook de interne adviezen die aan de bewindspersonen zijn verzonden, ter beschikking te stellen. Omdat dit stukken betreft die nog niet eerder naar de Kamer zijn gegaan, gaf u aan dat dit uitzoekwerk meer tijd vergt en noemde u een periode van twee maanden die nodig is om de stukken te

¹ Ministerie van Financiën, 2020

² Commissie Regulering van Werk, 2020

³ Cnossen en Jacobs, 2019

verzamelen en de lijst op te stellen. De planning was tot voor kort om de gevraagde lijst samen met de richtingennotitie (inmiddels de voorbereidingsbrief) naar de Kamer te sturen. Toen deze vertraging opliep heeft u met de brief van 4 april jl. aan de Kamer medegedeeld dat voor de gevraagde lijst wat meer tijd nodig is dan verwacht en aangekondigd dat deze samen met de richtingennotitie (inmiddels de voorbereidingsbrief) naar de Kamer zal worden gestuurd. Deze maakt daarom onderdeel uit van de stukken die op 15 april a.s. naar de Tweede Kamer zullen worden gezonden.

Inhoudelijk is gezocht naar stukken waarin advies over box 3 in samenhang met de juridische houdbaarheid in het licht van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is uitgebracht, zoals ook is gevraagd door het lid Omtzigt. De lijst die straks wordt gepubliceerd omvat 36 documenten, waaronder een nog niet eerder gepubliceerd intern onderzoek over box 3 van 1 juni 2015. Dat onderzoek was oorspronkelijk wel bedoeld om te publiceren, maar uiteindelijk is in verband met voortschrijdende ontwikkelingen op wetgevingsgebied hiervan afgezien. Ook de nota's die u en de minister op 24 december 2021 over het arrest van de Hoge Raad hebben ontvangen, worden nogmaals meegestuurd naar de Tweede Kamer. Alle **nota's die ná 3 januari 2022** (de datum van inzending van de vragen van het lid Omtzigt) **zijn opgesteld** vallen niet onder het verzoek van het lid Omtzigt en **maken daarom geen onderdeel uit van de nu overhandigde stukken.**

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

do 28/4

ag. 15-10.00

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Bespreeknotitie 28 april

Datum

26 april 2022

Notanummer

2022-0000131896

Bijlagen

geen

Aanleiding

Aankomende donderdag vindt het reguliere box 3-overleg met u plaats. Deze notitie bevat de volgende 3 informatiepunten:

1. Niet-bezwaarmakers: faseren herstel en enkel op verzoek;
2. Verduidelijking over het forfait voor rente op schulden bij het rechtsherstel;
3. Planning voor publicatie van het beleidsbesluit voor rechtsherstel.

Niet-bezwaarmakers: faseren herstel en enkel op verzoek

U heeft gevraagd om een appreciatie van onderstaande variant voor rechtsherstel in box 3 voor niet-bezwaarmakers:

- Het herstel voor niet-bezwaarmakers vindt niet automatisch plaats maar alleen op verzoek van de belastingplichtige. Als een niet-bezwaarmaker hierom verzoekt wordt de nieuwe forfaitaire berekening voor hem toegepast en wordt de aanslag verminderd als de nieuwe berekening gunstig is.
- Het herstel voor niet-bezwaarmakers wordt cohortgewijs per jaar behandeld. Aanslagen over 2017 worden in 2023 verminderd, aanslagen over 2018 in 2024, etc.

Inmiddels lijkt de variant minder relevant op korte termijn aangezien besloten is rechtspraak van de HR af te wachten ten aanzien van niet-bezwaarmakers.

Appreciatie

Juridisch

- Ook herstel op verzoek betekent dat u gebruik maakt van uw bevoegdheid om de drempel van nieuwe jurisprudentie weg te nemen; de niet-bezwaarmakers zijn daarna gelijk aan de bezwaarmakers. Ook de niet-bezwaarmakers kunnen daarom, als zij het niet eens zijn met de vermindering van de aanslag (op verzoek), om verdere vermindering verzoeken en bij afwijzing daarvan in bezwaar en beroep.
- Bij deze variant gelden verder nog steeds de bezwaren die BZK en JenV hebben opgebracht ten aanzien van precedentwerking.
- De behandeltermijn van een verzoek om ambtshalve vermindering is acht weken en kan vervolgens worden verlengd met een redelijke termijn. Vaak wordt de redelijke termijn ingevuld met nogmaals acht weken. Het standpunt dat een redelijke termijn (veel) langer is dan acht weken levert

28.04.22

Eerst
bespreken.

Eerst

wachten

op arrest

HR

Me

P.S. Deze

notitie

is lige-

haald

door de kant

op 2

Informadur Rust en

Pagina 1 van 4

ongetwijfeld discussies op. Naast ingebrekestellingen kan een belanghebbende het niet nemen van een besluit ook rechtstreeks voorleggen aan de rechter. De spreiding van de behandeling over meerdere jaren is daarom naar verwachting niet mogelijk.

- Ambtshalve verminderingen worden doorgaans pas na een verzoek van de belastingplichtige toegepast, dit is dus op zichzelf verdedigbaar. Wel kan de maatschappelijke vraag opkomen waarom geen geautomatiseerd rechtsherstel zoals bij andere doelgroepen wordt geboden. Waarschijnlijk zullen met name belastingplichtigen met weinig doenvermogen of relatief weinig box 3-vermogen geen verzoek doen.

Uitvoeringstechnisch

- In de uitvoering zijn extra handelingen nodig (verzoek dat ingeboekt moet worden in plaats van geautomatiseerd) wat tot extra complexiteit leidt. Dit levert een extra werkstroom op naast de bestaande verwerkstroom waarbij termijnen in de gaten moeten worden gehouden.
- Verzoeken die te laat worden ingediend zullen ook tot extra (negatieve) contacten met belastingplichtigen leiden.
- Bij een geautomatiseerd rechtsherstel voor de niet-bezwaarmakers zijn er waarschijnlijk meer mogelijkheden om afhandeling te faseren: aangezien belastingplichtigen dan niet per definitie een verzoek hoeven te doen waarvoor behandeltermijnen gelden. Waarschijnlijk zullen belastingplichtigen ook eerder bereid zijn geen verzoek te doen als wordt gecommuniceerd dat hun aanslag automatisch op een later tijdstip verminderd wordt (mits zij op grond van de nieuwe forfaitaire berekening recht hebben op vermindering).
- Voor niet bezwaarmakers is het naar verwachting technisch maakbaar om het rechtsherstel op verzoek gefaseerd af te handelen. De haalbaarheid en uitvoerbaarheid zou nog nader onderzocht moeten worden middels een Uitvoeringstoets.
- Een eerste inschatting is dat handmatig behandelen circa 5 uur kost per verzoek. Bij 6,2 mln. verzoeken zou dit de capaciteit van de gehele Belastingdienst evenaren en zou daarmee onuitvoerbaar zijn.

Budgettaire

- In onderstaande raming is ervan uitgegaan dat het relatief laagdrempelig is om een verzoek te doen en dat iedereen die ten minste € 100 voordeel heeft een verzoek doet.
- De budgettaire derving aan de lastenkant ligt dan dicht bij de variant waarbij het herstel geautomatiseerd plaatsvindt.

	Spaarvariant (origineel)	Spaarvariant ("op verzoek")	Vershil
Budgettaire (mrd)	6,9	6,7	0,2
Aantal aangiftes hersteld	9.500.000	6.200.000	3.300.000

Verduidelijking over het forfait voor rente op schulden bij het rechtsherstel

Naar aanleiding van een e-mail van Persoonsgegevens heeft u gevraagd om verduidelijking ten aanzien van het forfait voor rente op schulden dat gaat gelden voor herstel box 3 en de spoedwetgeving.

Voor het forfait voor rente op schulden is gekozen om aan te sluiten bij de gemiddelde rente op uitstaande woninghypotheken van huishoudens in het belastingjaar. Dat levert de volgende percentages op.

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Forfait schulden	3,43%	3,20%	3,00%	2,74%	2,46%

- **Persoonsgegevens** merkt terecht op dat de rente in individuele gevallen hoger kan zijn. Dat geldt voor ieder forfait en is niet te vermijden.
- **Persoonsgegevens** vraagt zich af waarom gekozen is voor de hypotheekrente en niet voor de rente op consumptief krediet, welke doorgaans hoger is. In de aangifte data van de Belastingdienst is te zien dat verreweg het grootste deel van de schulden in box 3 zich concentreert bij bezitters van onroerend goed. Het grootste deel van de schuld in box 3 zal dus zijn aangegaan in de vorm van hypotheek; consumptieve kredieten lijken sterk in de minderheid. Dat is niet onlogisch, omdat hypotheek doorgaans een veel grotere waarde hebben dan consumptieve kredieten.
- Er is bewust voor gekozen om aan te sluiten bij de gemiddelde rente op uitstaande hypotheek. De rente op nieuw afgesloten hypotheek is lager. Dit betekent dat hypotheek die jaren eerder zijn afgesloten, met een hogere rente, (zoals het geval bij **Persoonsgegevens**) wel degelijk ook meetellen in het forfait.

Planning voor publicatie van het beleidsbesluit voor rechtsherstel.

U kunt kennis nemen van onderstaande planning voor publicatie van het beleidsbesluit voor rechtsherstel.

28 april	Verzending kamerbrief met gekozen variant
April – medio juni	Uitwerken beleidsbesluit
Parallel	Uitvoeringstoets
Week van 9 mei	Voortzetting debat TK
Eind juni	Publicatie beleidsbesluit in Staatscourant
1 juli	Start rechtsherstel

Uitgangspunten:

- Vanaf 1 juli wordt volgens de huidige planning gestart met rechtsherstel voor deelnemers aan de massaal bezwaarprocedures. Voor de transparantie en rechtszekerheid is het wenselijk dat het beleidsbesluit uiterlijk op die datum gepubliceerd wordt.
- Bij publicatie van het beleidsbesluit zal een afschrift aan de Tweede Kamer worden gestuurd. Voorafgaande verzending van een (concept)beleidsbesluit aan de Tweede Kamer is niet gebruikelijk, maar is wel een optie.
- Bij de hersteloperatie worden wel conceptbeleidsbesluiten voorafgaand aan publicatie samen met voortgangsrapportages aan de Kamer gestuurd.

Wanneer ingelopen

Na het (commissie)debat over de voortgangsrapportage wordt het beleidsbesluit gepubliceerd.

- In bovenstaande planning wordt ervan uitgegaan dat voorafgaande inzage door de Tweede Kamer niet nodig is, omdat de Tweede Kamer ook door middel van brieven wordt geïnformeerd over de gekozen vormgeving van het rechtsherstel.
- Mocht de Tweede Kamer in dit geval ook vragen om voorafgaande inzage dan moet worden bekeken wat de impact op de planning is.
- De Uitvoeringstoets wordt opgestart na verzending van de kamerbrief op 28 april en gelijktijdig met de uitwerking in het beleidsbesluit uitgevoerd.
- Beleidsbesluiten worden doorgaans voorgelegd aan de werkgroep Fiscaal uitvoeringsbeleid (FUB). Deelnemers aan de FUB zijn onder meer VNO-NCW, MKB-NL, LTO, vertegenwoordigers van werknemers en belastingadviseurs. De FUB heeft de mogelijkheid om commentaar te leveren op het conceptbeleidsbesluit. Gelet op de urgentie van het beleidsbesluit en het gegeven dat de inhoud grotendeels politiek bepaald is, wordt dit beleidsbesluit niet voorgelegd aan de FUB.

kan in Tweede Kamer debat

→ in Hleg

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING

HEDEN

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

nota

Beslisnotitie box 3-brief

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

Datum

26 april 2022

Notanummer

2022-0000131694

Bijlagen

1. 1

Aanleiding

Het voornemen is op donderdag 28 april de bijgaande brief met de keuzes van het kabinet op het terrein van box 3 te verzenden naar de Tweede Kamer. Deze nota vraagt uw akkoord op de verzending.

Besispunt

Bent u (minister en staatssecretaris F&B) akkoord met het verzenden van de bijgevoegde brief naar de Tweede Kamer? Indien akkoord, verzoeken wij u (staatssecretaris F&B) om de brief te ondertekenen.

Kern

Inhoud

- De brief schetst dat het kabinet heeft besloten om het rechtsherstel voor de massaal bezwaarmakers over de jaren 2017-2020 en voor alle belastingplichtigen over de jaren 2021-2022 in gang te zetten volgens de forfaitaire spaarvariant.
- Daarnaast geeft de brief aan dat het kabinet later dit jaar een besluit neemt over de niet-bezwaarmakers, na de uitspraak van de Hoge Raad over het verzoek om ambtshalve vermindering van voor het Kerstarrest.
- Verder wordt het perspectief voor belastingplichtigen uiteengezet, met de bijbehorende planning. Hierbij wordt aangegeven dat verzoeken om ambtshalve vermindering van niet-bezwaarmakers zullen worden aangehouden.
- Tot slot wordt aangegeven dat het kabinet de derving zal dekken binnen de kabinetsperiode en binnen het vermogensdomein. Deze passage gaat verder dan de tekst in de voorbereidingsbrief waarin werd aangegeven dat het kabinet op zoek gaat naar dekking.

Proces

- De brief wordt parallel voorgelegd aan de bewindspersonen van de politieke vierhoek. MEZK heeft mogelijk bezwaar bij de dekkingstekst.
- Het geautomatiseerde rechtsherstel in lijn met de forfaitaire spaarvariant is naar verwachting uitvoerbaar (onder voorbehoud van onvoorziene complicaties). Na het versturen van de Kamerbrief zullen de keuzes van het kabinet worden uitgewerkt en definitief op uitvoerbaarheid worden beoordeeld; parallel aan het opstellen van het beleidsbesluit zal een

uitvoeringstoets worden gedaan op het rechtsherstel voor bezwaarmakers, zodat de verdere signalen die uit de dienst komen worden meegenomen in de regelgeving.

- Ook op de spoedwetgeving zal een uitvoeringstoets plaatsvinden die in de eerste week van augustus af moet zijn, zodat J&V de toets kan beoordelen voordat het meeloopt met het Belastingplanpakket 2023.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING

HEDEN

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Beslisnotitie box 3-brief

Datum
26 april 2022

Notanummer
2022-0000131694

Bijlagen
1. 1

Aanleiding

Het voornemen is op donderdag 28 april de bijgaande brief met de keuzes van het kabinet op het terrein van box 3 te verzenden naar de Tweede Kamer. Deze nota vraagt uw akkoord op de verzending.

Besispunt

Bent u (minister en staatssecretaris F&B) akkoord met het verzenden van de bijgevoegde brief naar de Tweede Kamer? Indien akkoord, verzoeken wij u (staatssecretaris F&B) om de brief te ondertekenen.

26.04.22

Kern

Inhoud

- De brief schetst dat het kabinet heeft besloten om het rechtsherstel voor de massaal bezwaarmakers over de jaren 2017-2020 en voor alle belastingplichtigen over de jaren 2021-2022 in gang te zetten volgens de forfaitaire spaarvariant.
- Daarnaast geeft de brief aan dat het kabinet later dit jaar een besluit neemt over de niet-bezwaarmakers, na de uitspraak van de Hoge Raad over het verzoek om ambtshalve vermindering van voor het Kerstarrest.
- Verder wordt het perspectief voor belastingplichtigen uiteengezet, met de bijbehorende planning. Hierbij wordt aangegeven dat verzoeken om ambtshalve vermindering van niet-bezwaarmakers zullen worden aangehouden.
- Tot slot wordt aangegeven dat het kabinet de derving zal dekken binnen de kabinetsperiode en binnen het vermogensdomein. Deze passage gaat verder dan de tekst in de voorbereidingsbrief waarin werd aangegeven dat het kabinet op zoek gaat naar dekking.

Akkoord

Min

Proces

- De brief wordt parallel voorgelegd aan de bewindspersonen van de politieke vierhoek. MEZK heeft mogelijk bezwaar bij de dekkingstekst.
- Het geautomatiseerde rechtsherstel in lijn met de forfaitaire spaarvariant is naar verwachting uitvoerbaar (onder voorbehoud van onvoorziene complicaties). Na het versturen van de Kamerbrief zullen de keuzes van het kabinet worden uitgewerkt en definitief op uitvoerbaarheid worden beoordeeld; parallel aan het opstellen van het beleidsbesluit zal een

uitvoeringstoets worden gedaan op het rechtsherstel voor bezwaarmakers, zodat de verdere signalen die uit de dienst komen worden meegenomen in de regelgeving.

- Ook op de spoedwetgeving zal een uitvoeringstoets plaatsvinden die in de eerste week van augustus af moet zijn, zodat J&V de toets kan beoordelen voordat het meeloopt met het Belastingplanpakket 2023.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene
Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief doorwerking herstel box 3

Datum

6 mei 2022

Notanummer

2022-0000140110

Bijlagen

1

Aanleiding

- Tijdens het commissiedebat 'Opties voor rechtsherstel box-3' op 20 april jl. hebt u in antwoord op een vraag van het lid Omtzigt toegezegd de Tweede Kamer te informeren over doorwerking van het rechtsherstel op inkomensafhankelijke regelingen.
- Met bijgaande brief komt u die toezegging na voorafgaand aan de voortzetting van de tweede termijn van het commissiedebat op 12 mei a.s.

Beslisapunten

Graag uw akkoord op bijgaande brief, waarna deze aan de Tweede Kamer zal worden verzonden.

Kern

- Er zijn diverse (inkomensafhankelijke) regelingen waar doorwerking plaatsvindt bij aanpassing van het verzamelinkomen n.a.v. het rechtsherstel box-3.
- Bijgaande brief maakt melding van de regelingen waarvan doorwerking bekend is.
- De brief is afgestemd met de departementen wiens regelingen genoemd worden.

Toelichting

- Het rechtsherstel box-3 zal als gevolg hebben dat het verzamelinkomen daalt. Voor regelingen die de omvang van de vergoeding afhankelijk stellen van dit verzamelinkomen kan daarmee sprake zijn van een doorwerking.
- Uit een interdepartementale inventarisatie zijn tien regelingen naar voren gekomen waarvan verwacht wordt dat er sprake is van budgettaire impact op de begroting.
- Het rechtsherstel kan ook invloed hebben op de inkomens die worden vastgesteld voor migranten (M-biljet), buitenlandse belastingplichtigen (C-biljet) en niet in Nederland Belastbaar inkomen (NiNbi). Dit zijn echter doelgroepen en geen regelingen en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.
- Bij een drietal andere regelingen wordt deze budgettaire impact niet verwacht, maar kan er desalniettemin een effect optreden. Dit zijn onder andere erfbelasting, Wet op de Rechtsbijstand, Energiebespaarlening via het Warmtefonds en de huurtoeslag. Een uitvoeringstoets zal uitsluitel moeten bieden. Deze regelingen zijn niet opgenomen in de tabel.

budgettaire beleg is

09.05.22

Alkmaar

Mil

*P.S.
Note
is behand
om hoveel
aertalle
het geet
e wat
het*

- Huurtoeslag wordt, in tegenstelling tot de andere toeslagen (zorg, kinderopvang, kindgebonden budget), niet genoemd in de tabel. Hiervoor is de doorwerking naar verwachting minimaal, vanwege de strengere vermogenstoets. Een uitvoeringstoets is echter nodig om hierover uitsluitel te bieden.
- In alle gevallen worden de precieze effecten van het herstel pas duidelijk door middel van een Uitvoeringstoets. Deze is inmiddels voor Belastingdienst en DG Toeslagen gestart. Uitgangspunt is dat waar sprake is van doorwerking naar regelingen die worden uitgevoerd door de Belastingdienst en DG Toeslagen, dit bij het herstel automatisch wordt aangepast. De burger hoeft hier geen actie voor te ondernemen.
- Over hoe de doorwerking er precies uit ziet voor andere regelingen zijn we in overleg met de departementen wiens regelgeving het betreft.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directoraat-Generaal
Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen en Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Verwachte uitspraak Hoge Raad box 3 d.d. 20 mei

Datum
18 mei 2022

Notanummer
2022-0000149927

Bijlagen
geen

Aanleiding

- In deze nota wordt u geïnformeerd over enige juridische bespiegelingen ten aanzien van de lopende box 3-procedure van een niet-bezwaarmaker. Over deze procedure bent u eerder geïnformeerd.
- Naar verwachting zou de Hoge Raad (HR) in het najaar uitspraak doen. **Inmiddels is gebleken dat de HR aanstaande vrijdag al uitspraak zal doen.** Over de uitspraak zal u op korte termijn worden geïnformeerd.
- Uitvoeringstechnische aspecten komen niet uitputtend aan de orde in deze nota; uitvoeringsoverwegingen ten aanzien van de afbakening van de doelgroep van rechtsherstel worden momenteel onderzocht in een lopende impactanalyse.
- Op donderdag 19 mei worden om 14.00-15.00 de mogelijke scenario's met u besproken.
- In de bijlage treft u een woordvoeringslijn die voor de verschillende scenario's is uitgewerkt.

Kern

- In het kader van het rechtsherstel box 3 is nog geen definitieve beslissing genomen ten aanzien van de groep niet-bezwaarmakers. Hiervoor wordt gewacht op de uitspraak van de HR in een lopende procedure die mogelijk volledige duidelijkheid kan geven. Verschillende uitkomsten zijn mogelijk:
  1. Uit het **arrest volgt geen verplichting** om het rechtsherstel toe te passen bij niet-bezwaarmakers¹, van wie de aanslag voor het kerstarrest onherroepelijk vaststaat.
    - Er blijft voor u de wettelijke mogelijkheid om te besluiten toch rechtsherstel te bieden. Dit vraagt om een politiek-bestuurlijke afweging ten aanzien van het besluit om van uw bevoegdheid gebruik te maken voor de gehele groep niet-bezwaarmakers.
  2. Uit het **arrest volgt de verplichting** om het rechtsherstel toe te passen bij de **gehele groep niet-bezwaarmakers**.

¹In de voorliggende casus is sprake van een niet-bezwaarmaker, die dus al een verzoek om ambtshalve vermindering van de aanslag heeft ingediend. De uitkomst van het arrest geldt ook voor belastingplichtigen die nog een verzoek om ambtshalve vermindering zullen indienen.

3. Uit het **arrest volgt een verplichting** om het rechtsherstel toe te passen bij niet-bezwaarmakers van wie de aanslag nog **niet onherroepelijk vaststond op 14 juni 2019² omdat het kerstarrest geen nieuwe jurisprudentie is**. Aanslagen van niet-bezwaarmakers die op die datum onherroepelijk vaststonden vallen buiten het rechtsherstel.

- Hiervoor blijft voor u de wettelijke mogelijkheid om te besluiten toch rechtsherstel te bieden. Dit vraagt om een politiek-bestuurlijke afweging ten aanzien van het besluit om van uw bevoegdheid gebruik te maken voor de gehele groep niet-bezwaarmakers.

4. Uit het **arrest volgt een verplichting** om het rechtsherstel toe te passen bij niet-bezwaarmakers die een **verzoek tot ambtshalve vermindering hebben ingediend vóór het kerstarrest (Lijn A-G)**.

- Voor overige niet-bezwaarmakers blijft voor u de wettelijke mogelijkheid om te besluiten toch rechtsherstel te bieden. Dit vraagt om een politiek-bestuurlijke afweging ten aanzien van het besluit om van uw bevoegdheid gebruik te maken.

- Onderstaande tabel toont per scenario het aantal te herstellen aanslagen en het bedrag dat ermee gemoeid is, cumulatief voor 2017 t/m 2022. Deze scenario's brengen ook (grote) uitvoeringskosten met zich mee, deze zullen in kaart gebracht moeten worden middels een Uitvoeringstoets. Ook de gevolgen voor de doorwerking bij regelingen van andere departementen worden nog becijferd.

Scenario	Aantal aanslagen herstel (miljoenen)	Bedrag herstel (miljarden euro's)	Extra derving ten opzichte van Voorjaarsnota
1	0,8	2,8	0
2	9,4	6,9	4,1
3	7,7	5,8	3,0
4	*	*	*

* Een raming van Scenario 4 is nog niet beschikbaar. Dit scenario zal naar verwachting niet ver boven scenario 1 liggen. Dit zou echter nader moeten worden onderzocht.

- Het verschil tussen scenario's 2 en 3 zit vrijwel volledig in het jaar 2017. Scenario 3 komt de facto neer op het uitbreiden van de doelgroep naar alle belastingplichtigen voor de belastingjaren vanaf 2018.
- Middels een impactanalyse zal worden onderzocht hoe de niet-bezwaarmakers binnen de huidige gefaseerde aanpak van rechtsherstel moeten worden ingepast.
- Indien uit het arrest geen verplichting voortvloeit om de niet-bezwaarmakers ook rechtsherstel te bieden, is een inperking van deze groep naar verwachting juridisch kwetsbaar.

Toelichting

1. Taak van de Hoge Raad

- Het is de taak van de HR om ambtshalve vast te stellen op welke wijze de rechtsregels toepassing moeten vinden op de feiten zoals die in een procedure zijn komen vast te staan.
- Feitelijk staat vast dat niet tijdig bezwaar is gemaakt tegen onder meer de aanslagen inkomstenbelasting (ib) 2017 en 2018 en dat de inspecteur de niet tijdige bezwaren als verzoeken om ambtshalve vermindering heeft behandeld.

² Er kan verschillend worden gedacht over de vraag of het Kerstarrest moet worden beschouwd als een nieuw arrest (latere jurisprudentie) of een nadere invulling van een eerder arrest zoals het arrest van 14 juni 2019 over het box 3-stelsel t/m 2016 (waarbij het arrest van 14 juni 2019 de latere/nieuwe jurisprudentie is).

- De HR kan van ambtswege de rechtsgronden aanvullen en kan ook ten overvloede een rechtsoordeel geven. De HR zou de bijzondere regels voor ambtshalve verminderingen opgenomen in artikel 45aa Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001 (URIB 2001) kunnen toepassen of via exceptieve toetsing in dit geval buiten toepassing kunnen laten wegens bijvoorbeeld de in het Kerstarrest geoordeelde schending van mensenrechten en de strijdigheid met het evenredigheidsbeginsel.
2. Onze lijn in de HR-procedure: geen vermindering aanslag voor niet-bezwaarmakers want Kerstarrest is latere jurisprudentie, ongeacht moment van indienen van verzoek
- Indien de HR ons betoog volgt, dan zal de HR oordelen dat de onjuistheid van de aanslagen ib 2017 en 2018 voortvloeit uit een arrest (het Kerstarrest) dat eerst is gewezen nadat de aanslagen onherroepelijk zijn komen vast te staan. Het feit dat er verzoeken om ambtshalve vermindering zijn ingediend (vóór het kerstarrest) betekent op grond van deze lijn niet dat die aanslagen niet (langer) onherroepelijk zouden vaststaan, zoals de AG bepleit.
  - Dit betekent dat de belanghebbende als niet-bezwaarmaker geen beroep op het Kerstarrest kan doen (geen recht op rechtsherstel heeft) en de aanslagen niet hoeven te worden verminderd.
  - Ook de belastingplichtigen die nog een verzoek om ambtshalve vermindering zullen indienen, krijgen geen vermindering als hun aanslag op de dag van het kerstarrest al onherroepelijk vaststond.
  - Voor de vraag of het Kerstarrest een nieuw arrest is waarop ambtshalve geen beroep kan worden gedaan, is het in onze visie dus niet relevant of het verzoek vóór of ná het Kerstarrest is ingediend maar enkel of het Kerstarrest is gewezen op een moment waarop de aanslag al onherroepelijk vaststond.
3. Uit het arrest volgt de verplichting om het rechtsherstel toe te passen voor gehele groep niet-bezwaarmakers
- In normale gevallen zal een belastingrechter de uitzonderingsgrond van latere jurisprudentie accepteren en volgen, en oordelen dat de inspecteur het verzoek om ambtshalve vermindering van de aanslag terecht heeft afgewezen. Het opnemen van deze uitzonderingsgrond is immers een duidelijke en bewust keuze geweest van de (lagere) wetgever. De rechter zal dit punt daarom normaliter terughoudend toetsen. Dit is ook passend gezien de aard en inhoud van de wetgevingsbevoegdheid die op dit punt toekomt aan de Minister van Financiën en de plaats en functie van de rechter in het rechtsbestel.
  - Echter, in het geval van het Kerstarrest kan er sprake zijn van een uitzondering op de terughoudende toetsing door de rechter. De HR heeft met het Kerstarrest namelijk op verschillende gronden aangegeven dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie.
    - Het voornaamste punt is dat er sprake is van een inbreuk op het fundamentele eigendomsrecht en het verbod op discriminatie. De HR biedt mede wegens deze dubbele inbreuk op het EVRM rechtsherstel. Bij een schending van het EVRM biedt een rechter vaak geen rechtsherstel en laat hij dit over aan de wetgever, omdat er voor het te bieden rechtsherstel (politieke) keuzes gemaakt moeten worden.
  - De uitzonderlijke situatie van het Kerstarrest kan gevolgen hebben voor de genoemde uitzonderingsgrond zoals opgenomen in art. 45aa URIB 2001. Dit vindt zijn oorsprong in het algemene bestuursrecht waar de bestuursrechter algemeen verbindende voorschriften meer indringend lijkt te toetsen ingeval van een inbreuk op fundamentele rechten opgenomen in het EVRM.
  - De HR zou kunnen oordelen via zogenoemde exceptieve toetsing dat het toepassen van de uitzonderingsgrond (van latere jurisprudentie waarop

ambtshalve geen beroep kan worden gedaan) in dit specifieke geval in strijd is met het evenredigheidsbeginsel of mogelijk met andere rechtsbeginselen. Voornoemde uitzonderingsgrond zou in dit geval buiten toepassing moeten worden gelaten.

- Ten overvloede, voor het verzoek geldt natuurlijk wel dat dit binnen de vijfjaarstermijn moet zijn ingediend.

4. Lijn AG: alleen bij verzoek vóór het Kerstarrest vermindering aanslag voor niet-bezwaarmakers

- De AG meent dat een niet-bezwaarmaker die ná het Kerstarrest een verzoek om ambtshalve vermindering van de aanslag heeft ingediend geen beroep kan doen op het Kerstarrest, maar een niet-bezwaarmaker die vóór het Kerstarrest zo'n verzoek gedaan heeft wel.
- Indien de HR het betoog van de AG volgt, dan zal de HR oordelen dat belanghebbende als niet-bezwaarmaker die een verzoek om ambtshalve vermindering heeft ingediend vóór het Kerstarrest, een beroep op het Kerstarrest kan doen en de aanslagen ib 2017 en 2018 moeten worden verminderd.
- De motivering van het betoog van de AG dat enkel wanneer een verzoek van een niet-bezwaarmaker is ingediend vóór het Kerstarrest de aanslag moet worden verminderd, lijkt echter niet juist.
- De AG meent namelijk dat zolang de mogelijkheid van het indienen van een verzoek om ambtshalve vermindering openstaat geen sprake is van een onherroepelijk geworden aanslag. Dit standpunt is strijdig met de tekst van art. 45aa URIB 2001, waarin in het kader van het ambtshalve verminderen van een aanslag ervan wordt uitgegaan dat de aanslag onherroepelijk vast is komen te staan.
- Anders dan waarvan de AG uitgaat komt in onze optiek een aanslag onherroepelijk vast te staan wanneer, zoals in casu, tegen de aanslag niet tijdig bezwaar is ingediend.
- Het onherroepelijk vaststaan van de aanslag wordt naar onze mening niet opgeheven doordat een verzoek om ambtshalve vermindering van de aanslag is ingediend.
- Bovendien geldt voor het indienen van een verzoek om ambtshalve vermindering een termijn van vijf jaren; het standpunt van de AG betekent dat gedurende vijf jaren tegen de aanslag een rechtsmiddel (hier bezwaar) zou kunnen worden ingesteld.

Nadere toelichting

Belangrijke vragen die wellicht door de HR worden beantwoord:

De HR zou mogelijk op onderstaande vragen antwoord kunnen geven:

A. *Is het relevant of verzoek ambtshalve vermindering aanslag ib vóór of ná Kerstarrest is ingediend?*

- Nu in de lopende procedure de verzoeken om ambtshalve vermindering zijn gedaan vóór het Kerstarrest, bestaat de kans dat de HR in zijn arrest niet ingaat op de situatie waarin een verzoek om ambtshalve vermindering is gedaan ná het Kerstarrest. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat de HR naar aanleiding van de aanvullende conclusie van de AG ook aan die situatie (ten overvloede) een overweging wijdt.
- Overigens is het nog maar de vraag of de HR bij zijn oordeelsvorming onderscheid zal maken tussen de niet-bezwaarmakers al naar gelang zij vóór of ná het Kerstarrest een verzoek om ambtshalve vermindering hebben ingediend, zoals de AG voorstaat.

- Het moment van indienen van het verzoek is relevant vanwege de vijfjaarstermijn waarbinnen het verzoek moet worden ingediend (verzoek 2017 vóór 31 december 2022).
- Voor de vraag of ambtshalve een beroep kan worden gedaan op een arrest is in onze optiek niet relevant of het verzoek daartoe is ingediend vóór of ná het Kerstarrest.
- Voor de vraag of ambtshalve een beroep kan worden gedaan op een arrest is enkel relevant of het arrest (hier het Kerstarrest) is gewezen op een moment waarop de aanslag al onherroepelijk vaststond. Indien dit het geval is dan is het een nieuw arrest, waarop niet ambtshalve een beroep kan worden gedaan.

B. Is Kerstarrest wel of geen nieuw (later) arrest?

- Er kan verschillend worden gedacht over de vraag of het Kerstarrest moet worden beschouwd als a) een nieuw arrest (latere jurisprudentie) of b) een nadere invulling van een eerder arrest zoals het arrest van 14 juni 2019 over het box 3-stelsel t/m 2016 (waarbij het arrest van 14 juni 2019 de latere/nieuwe jurisprudentie is):
  - a. *Het Kerstarrest is een nieuw arrest dus daarop kan ambtshalve **geen** beroep worden gedaan (onze lijn)*
    - Ons betoog richting de HR is dat het Kerstarrest een nieuw arrest is, in de zin dat dit nog niet was gewezen toen de onderhavige aanslagen ib 2017 en 2018 onherroepelijk kwamen vast te staan.
    - De HR heeft niet eerder dan in het Kerstarrest geoordeeld dat het box 3-stelsel (vanaf 2017) strijdig was met het EVRM. In het 2019-arrest heeft de HR in het midden gelaten of het box 3-stelsel (t/m 2016) strijdig was met het EVRM omdat hij toen nog vond dat het aan de wetgever en niet aan de rechter was om bij een eventuele EVRM-schending rechtsherstel te bieden.
    - Ons standpunt houdt in dat de aanslagen in 2017 en 2018 niet op basis van het Kerstarrest verminderd hoeven te worden.
    - Bij dit standpunt is relevant of een aanslag ib vanaf 2017 onherroepelijk is komen vast te staan vóór 24 december 2021 (geen vermindering van de aanslag) of ná 24 december 2021 (wel vermindering van de aanslag).
    - Dit geldt voor zowel belastingplichtigen die al een verzoek om ambtshalve vermindering hebben ingediend (zoals de niet-bezwaarmaker in de procedure) als voor belastingplichtigen die een dergelijk verzoek nog zullen indienen.
  - b. *Het Kerstarrest is geen nieuw arrest dus daarop kan ambtshalve **wel** een beroep worden gedaan*
    - Een andersluidend standpunt kan zijn dat het Kerstarrest geen nieuw arrest is, omdat de HR reeds in het 2019-arrest vond dat het box 3-stelsel (t/m 2016) strijdig was met het EVRM.
    - Het Kerstarrest is slechts een nadere invulling in de zin dat de HR in het 2019-arrest nog geen rechtsherstel bood en in het Kerstarrest wel.
    - In de onderhavige procedure is overigens het 2019-arrest wel nieuw voor het jaar 2017 omdat dit arrest is gewezen nadat de aanslag ib 2017 onherroepelijk kwam vast te staan.
    - Het 2019-arrest is daarentegen niet nieuw voor het jaar 2018 omdat dit is gewezen op 14 juni 2019, één dag voordat de aanslag ib 2018 onherroepelijk kwam vast te staan.
    - Indien de HR van oordeel is dat niet het Kerstarrest maar het eerdere 2019-arrest het nieuwe arrest is, dan dient enkel de aanslag ib 2018 te worden verminderd.

- Bij dit standpunt is dus relevant of een aanslag ib vanaf 2017 onherroepelijk is komen vast te staan vóór 14 juni 2019 (geen vermindering van de aanslag) of ná 14 juni 2019 (wel vermindering van de aanslag).

Inperking doelgroep juridisch zeer kwetsbaar

- Als wordt besloten om ambtshalve verminderingen te verlenen voor niet-bezwaarmakers, dan biedt de huidige wet- en regelgeving geen aanknopingspunt om de groep "niet bezwaarmakers" anders te behandelen dan "de bezwaarmakers". De beperking "nieuwe jurisprudentie" kan dan niet meer aan deze groep tegengeworpen worden en de aanslag moet in lijn met het geldende recht worden verminderd. Dit betekent dat de aanslag door de inspecteur ambtshalve wordt verminderd zodra hem is gebleken dat de aanslag onjuist is.
- De belastingplichtige heeft namelijk het gerechtvaardigd vertrouwen dat ingeval van een ambtshalve vermindering, hij recht heeft op een vermindering overeenkomstig het geldende recht zonder een beperking daarin. Een beperking van de ambtshalve vermindering wijkt af van de manier waarop ambtshalve verminderingen al meer dan een eeuw worden toegepast.
- Het is naar verwachting **juridisch niet houdbaar** om in nieuwe regelgeving voor het verleden beperkingen in de reikwijdte van de ambtshalve vermindering aan te brengen.
- Een alternatief zou zijn om een aparte compensatieregeling uit te werken, waarbij de compensatie om doelmatigheidsredenen wordt geëffectueerd via een vermindering van de aanslag (dit is dan geen ambtshalve vermindering). Belastingplichtigen kunnen dan nog steeds een verzoek tot ambtshalve vermindering indienen, waarbij het risico bestaat dat de rechter van mening is dat zij recht hebben op een ambtshalve vermindering (en zij in feite dubbel gecompenseerd worden).

Uitspraak HR andere box 3 procedure

- De HR heeft daarnaast aangekondigd ook uitspraak te doen in een andere box 3-procedure. De link met het Kerstarrest is echter niet duidelijk.
- In deze zaak is in geschil of de aanslagen IB 2017 en 2018 voor zover deze betrekking hebben op het box 3-inkomen verminderd moeten worden, omdat de box 3-heffing voor de betreffende belastingplichtige een individuele en buitensporige last (IBL) vormt. Het Hof is van oordeel dat dit niet het geval is.
- De link met het Kerstarrest is niet direct zichtbaar.
- De HR zou kunnen beslissen dat het Kerstarrest, waarin het box 3-stelsel op stelselniveau centraal stond, al dan niet buiten beschouwing blijft in IBL-zaken zoals de onderhavige zaak.
- Daarnaast is het denkbaar dat de HR in het arrest de feitenrechters in IBL-zaken handvatten wil meegeven bij het afdoen van deze zaken.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

ma 23/5-16h⁰⁰

TER BESLISSING EN BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen en Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Nota bespreking box 3 d.d. 23 mei

Datum
20 mei 2022

Notanummer
2022-0000151045

Bijlagen
Concept-beleidsbesluit

Aanleiding

Op maandag 23 mei vindt een reguliere bespreking over box 3 plaats over de vormgeving van het toekomstig stelsel en de belastingrente in relatie tot box 3. Daarnaast wordt het eerste concept-beleidsbesluit voor het herstel met u gedeeld.

23.05.22

In het coalitieakkoord is afgesproken dat per 2025 een nieuw box 3-stelsel wordt ingevoerd waarbij inkomsten uit vermogen worden belast op basis van werkelijk rendement. In de contourennota zijn de hoofdlijnen van het nieuwe box 3-stelsel geschetst waarbij is uitgegaan dat de heffing wordt vormgegeven als een vermogensaanwasbelasting (VAB). In deze nota wordt u geadviseerd over de

Buiten reikwijdte

(1) OZ
(2) KVV
(3) RV

Dek
WV
WV
WV

Na de nadere uitwerking van de hier voorgelegde vormgevingsaspecten zal – zoals gebruikelijk – ook een toets op de uitvoerbaarheid worden uitgevoerd, voordat definitieve besluitvorming kan plaatsvinden.

Op sociale media is gevraagd hoe het zit met belastingrente en box 3. De huidige lijn is dat ook bij belastingaanslagen met een box 3 element de wettelijke regels voor vergoeden en betalen van belastingrente gelden, zoals die op dit moment geïmplementeerd zijn. Dit leidt in de regel niet tot (meer) te betalen belastingrente; de kans is groter dat meer belastingrente vergoed wordt. In deze nota wordt u nader geïnformeerd over belastingrente in box 3 situaties.

Full
Nog geen
beslissing

Beslisapunten

Buiten reikwijdte

Bele
besluit
komt op teg.

Sevens
WV
WV

Buiten reikwijdte

Alkmaar
Alkmaar

Informatiepunt: Lopende processen - belastingrente

U wordt geadviseerd de wettelijke regels over het in rekening brengen en vergoeden van belastingrente te laten toepassen bij aanslagen met box 3, waarbij de Belastingdienst (BD) maatwerk levert als de belastingplichtige omstandigheden weergeeft die leiden tot een onredelijke of onevenredige situatie met betrekking tot de in rekening gebrachte belastingrente en box 3.

Informatiepunt: Beleidsbesluit herstel

- In deze nota wordt een eerste concept van het beleidsbesluit rechtsherstel box 3 met u gedeeld. Deze treft u in de bijlage.
- Het rechtsherstel box 3 wordt – in lijn met uw eerdere beslissing – in een beleidsbesluit opgenomen, vooruitlopend op wetgeving.
- Dit omdat uiterlijk 4 augustus rechtsherstel geboden moet worden aan belastingplichtigen die hebben meegedaan aan de massaalbezwaarprocedures. Om deze deadline te halen wordt vanaf 1 juli rechtsherstel volgens de forfaitaire spaarvariant geboden. Ook is het wenselijk om de aanslagen 2021 op korte termijn te kunnen opleggen in lijn met het Kerstarrest.
- Het beleidsbesluit dient daarom uiterlijk 30 juni gepubliceerd te worden in de Staatscourant. In de bijlage treft u een concept van het beleidsbesluit. Nog twee punten dienen uitgezocht te worden. Dit betreft enerzijds een toerekeningsvraagstuk ingeval van fiscaal partnerschap en anderzijds een

nadere uitwerking van het kostenaspect bij het bepalen van werkelijk rendement. Deze punten worden op korte termijn aan u voorgelegd.

- Het uitgangspunt is om een afschrift van het beleidsbesluit uit de Staatscourant op dezelfde dag naar de Tweede Kamer te sturen. Niet zeker is of dan ook al de uitvoeringstoets gedeeld kan worden.
- Het beleidsbesluit wordt in wetgeving omgezet. Dit wetsvoorstel zal onderdeel zijn van het Belastingplanpakket 2023.

Toelichting

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte

Lopende processen: Belastingrente

Het uitgangspunt is dat de BD ook in box 3 situaties het wettelijk systeem (toegelicht onder 1) omtrent belastingrente volgt en bevordert dat dit in de praktijk billijk uitpakt via de werkwijze die in deze nota (onder 2) wordt geschetst. Mochten zich onvoorziene situaties voordoen waarin toch sprake is van onredelijke of onevenredige belastingrentegevolgen, zoals in het geval de belastingplichtige geen verwijt treft, kan de inspecteur de juridische ruimte benutten om de belastingrente te matigen gelet op de omstandigheden van het geval.

1. Wettelijk systeem

Opgelegde, maar nog niet onherroepelijke belastingaanslagen

Definitieve aanslagen die op de datum van het arrest vastgesteld waren maar nog niet onherroepelijk vaststonden en definitieve aanslagen, die daarna zijn vastgesteld zonder rekening te houden met het arrest, worden ambtshalve verminderd. Dit betreft ook de aanslagen die meelopen in het massaal bezwaar 2017-2020. Daarbij wordt conform de wet geen belastingrente vergoed of in rekening gebracht over de tijd die de BD neemt om de definitieve aanslag te verminderen n.a.v. het arrest.

Op te leggen belastingaanslagen

In gevallen waarin op de datum van het arrest de definitieve aanslag met box 3 inkomen nog niet was vastgesteld, worden de aanslagen aangehouden totdat de ICT-systemen zijn aangepast (tenzij sprake is van een verjaringsrisico). Deze belastingplichtigen kunnen conform de wet over een langere periode belastingrente in rekening gebracht of vergoed krijgen dan wanneer de definitieve aanslag direct zou worden opgelegd. Het betreft:

- de aangehouden definitieve aanslagen met box 3 inkomen over de jaren 2017-2020;
- de aanslagen met box 3-inkomen over 2021 die vanaf augustus gefaseerd worden opgelegd.

Te betalen rente (wettelijk systeem):

- Als belastingplichtigen tijdig (d.w.z. vóór 1 mei van het volgende jaar) een aangifte hebben gedaan die door de BD wordt gevolgd, wordt hen geen belastingrente in rekening gebracht. Het volgen van de aangifte houdt in dat de belastingaanslag uitgaat van de door de belastingplichtige aangegeven (hoogte van de) inkomens- en vermogensbestanddelen. Een eventuele vertraging van de aanslagregeling heeft geen gevolgen voor de belastingrente.
- Als de aangifte wordt gevolgd door de BD maar niet tijdig is gedaan, wordt belastingrente berekend over een tijdvak van maximaal 19 weken vanaf de ontvangst van de aangifte. Omdat het tijdvak gemaximeerd is, heeft een eventuele (verdere) vertraging van de aanslagregeling geen gevolgen voor de belastingrente.
- Alleen als de aangifte niet wordt gevolgd door de BD, loopt de renteteller door zolang de BD geen aanslag vaststelt. In voorkomende gevallen kan de inspecteur (met toepassing van de zogenoemde 2 wegenleer) maatwerk leveren door de "extra" belastingrente matigen. Het zal gaan om bijzondere omstandigheden en uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld

gevallen waarin de belastingplichtige geen enkel verwijt treft t.a.v. de onjuistheid van de aangifte.

Te vergoeden rente (wettelijke systeem):

- Belastingrente kan worden vergoed als een aanslag vastgesteld wordt na 1 juli van het belastingjaar en meer dan 19 weken zijn verstreken na de ontvangst van de aangifte. Een eventuele vertraging van de aanslagregeling kan dus leiden tot een hoger bedrag aan te vergoeden belastingrente.
  - Bij de belastingplichtigen die over 2021 tijdig aangifte doen waarbij de BD de gegevens uit de aangifte ongewijzigd overneemt, wordt de te vergoeden belastingrente geraamd op 11,1 mln. In de berekening van de raming is aangesloten bij de kamerbrief van 28 april betreffende rechtsherstel en overbruggingswetgeving box 3. Mocht de daadwerkelijke renteperiode langer doorlopen tot na eind september dan zal de daadwerkelijke te vergoeden belastingrente hoger uitvallen. De dekking is onderdeel van de voorjaarsbesluitvorming.
2. Werkwijze in de praktijk
- Als van de aangifte wordt afgeweken, kan de belastingrenteteller doorlopen (zie hiervoor). Daarom is de gebruikelijke werkwijze, dus niet alleen bij box 3, dat de belastingplichtige eerst een automatische voorlopige aanslag krijgt conform de aangifte. De later vast te stellen definitieve aanslag bevat dan alleen de correctie. Op deze wijze wordt in de praktijk de te betalen belastingrente beperkt.
  - Specifiek ten aanzien van box 3 is ervoor gekozen om aangiften die leiden tot een teruggaaf wel tijdig (voor 1 juli) te regelen door een voorlopige aanslag vast te stellen conform de aangifte. Als het rechtsherstel leidt tot een hogere teruggaaf zal dit bij de definitieve aanslag vastgesteld worden. Daarbij wordt dan belastingrente vergoed, maar alleen over de aanvullende teruggaaf ten gevolge van het rechtsherstel. Op deze wijze wordt in de praktijk de te vergoeden belastingrente beperkt.

Nadere toelichting

De belastingrenteregeling kan in een aantal situaties streng uitpakken. De BD is gehouden de wet toe te passen en heeft in deze situaties in de regel op grond van de wet geen ruimte om maatwerk toe te passen. De Tweede Kamer is in 2018 geïnformeerd over de hardheden in de belastingrenteregeling. De Fiscale verzamelwet 2024 bevat maatregelen om sommige hardheden te verzachten.

De belastingrente bij de aanslagregeling loopt door als van de aangifte wordt afgeweken; bij een tijdige en door de inspecteur gevolgde aangifte wordt geen belastingrente in rekening gebracht en bij een door de inspecteur gevolgde, maar niet tijdige aangifte maximeert de wet het belastingrentetijdvak. Omdat het doorlopen van de belastingrenteteller bij aangiften waarvan wordt afgeweken de bedoeling van de regeling en overeenkomstig de wettekst is, bestaat er in het algemeen geen ruimte voor maatwerk in de sfeer van de belastingrente. Dat is niet anders als de aanslagregeling trager dan gebruikelijk verloopt, en dus bij aangiften waarvan wordt afgeweken belastingrente in rekening gebracht wordt over een langer tijdvak, zoals nu bij box 3.

Er kunnen zich echter uitzonderlijke, individuele situaties voordoen waarin maatwerk in de sfeer van de belastingrente toch geboden is. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur (waaronder het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel) en de zogenoemde 2-wegenleer bieden dan de benodigde ruimte. Gedacht kan worden aan de situatie waarin de inspecteur ondanks de aangifte waarvan wordt afgeweken beschikt over alle juiste gegevens en toch zonder reden geen aanslag vaststelt. Als een medewerker een uitzonderlijke, individuele situatie identificeert waarin maatwerk in de sfeer van de belastingrente geboden is, legt hij deze voor aan de vaktechnisch coördinator formeel recht.

Beleidsbesluit herstel

Opzet en invulling

- In het beleidsbesluit wordt achtereenvolgens ingegaan op de aanleiding van het besluit, de reikwijdte (doelgroep) en de berekenwijze van het nieuwe voordeel uit sparen en beleggen. De berekenwijze wordt stapsgewijs beschreven.
- In de aanleiding van het beleidsbesluit wordt nader ingegaan op het begrip werkelijk rendement. Uitgangspunt is een breed rendementsbegrip, zoals ook gedeeld in de voorbereidingsbrief.
- Om de nieuwe berekenwijze inzichtelijk te maken voor de burger zijn een aantal voorbeelden opgesteld, die als bijlage bij het beleidsbesluit zijn opgenomen. Hierdoor wordt duidelijk hoe het rechtsherstel uitwerkt.
  - In voorbeeld 1 wordt de situatie beschreven waarin het nieuw berekende voordeel uit sparen en beleggen lager is dan het ingevolge de wet vastgestelde voordeel uit sparen en beleggen.
  - In voorbeeld 2 wordt de situatie beschreven waarin het nieuw berekende voordeel uit sparen en beleggen hoger is dan het ingevolge de wet vastgestelde voordeel uit sparen en beleggen.
  - In voorbeeld 3 wordt beschreven hoe het nieuw berekende voordeel uit sparen en beleggen uitwerkt ingeval van fiscaal partnerschap. Het voorbeeld beschrijft de situatie voor het jaar 2021 en laat zien dat de uitkomst voor fiscale partners verschillend kan zijn. Dit omdat het rechtsherstel op individueel niveau wordt toegepast.
- Twee punten behoeven nog een nadere uitwerking en worden op korte termijn aan u voorgelegd, zodat deze eventueel nog kunnen worden meegenomen in het beleidsbesluit.
  1. De (on)mogelijkheid van toerekening van de gezamenlijke rendementsgrondslag bij fiscale partners voor de bezwaarmakers (en mogelijk niet-bezwaarmakers) voor de jaren 2017-2020. Uitgewerkt wordt op welk moment de aanslagen van massaalbezwaarmakers reeds onherroepelijk vaststaan, waardoor al dan niet voor een nieuwe toerekening kan worden gekozen.
  2. Een nadere uitwerking van de kosten die in aanmerking mogen worden genomen bij het bepalen van het werkelijke rendement. Voor het geval de rechtspraak in procedures het primaire standpunt van de forfaitaire spaarvariant niet volgt, kan ervoor worden gekozen om een subsidiair standpunt in te nemen over wat we anders onder het werkelijke rendement verstaan.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING EN INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Concerndirectie
Uitvoerings- en
Handhavingsbeleid

Persoonsgegevens

nota

Voortgangsnota box 3

Datum
26 mei 2022

Notanummer
2022-0000154856

Bijlagen
Rekenvoorbeeld partnerverdeli

Aanleiding

In de dagstart van 10 mei jl. heeft u verzocht om tweewekelijks een bespreking over box 3 in te plannen, maar wel wekelijks een voortgangsnota te ontvangen.

Beslispunten

1. Herstel: partnerverdeling

Wij adviseren u om geen inbreuk te maken op de wettelijke regeling die geldt voor de toerekening tussen fiscale partners. Dit leidt tot een onbedoelde verruiming van de doelgroep die voor rechtsherstel in aanmerking komt en tot complexiteit voor zowel de belastingplichtige als voor de uitvoering. Hier staat tegenover dat het volgen van de wettelijke regeling door de belastingplichtige als onrechtvaardig kan worden ervaren.

Gaat u hiermee akkoord?

2. Overbruggingswetgeving: anti-arbitrageregeling

Voorgesteld wordt om voor de invulling van het begrip arbitrage uit te gaan van een periode van drie maanden, waarin een peildatum (= 1 januari) ligt en waarin vermogensbestanddelen met een hoog forfaitair rendement worden omgezet naar vermogensbestanddelen met een laag forfaitair rendement en vervolgens na afloop van de peildatum vermogensbestanddelen met een hoog forfaitair rendement weer worden aangekocht. Dit alles met het voornaamste doel om een lagere belastingheffing in box 3 te realiseren.

Gaat u ermee akkoord om een anti-arbitrageregeling voor de overbruggingswetgeving box 3 uit te werken conform het hierna toegelichte voorstel? Op basis van deze uitwerking zal nog een nadere toets op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid plaatsvinden.

Daarnaast gaat deze nota in op twee informatiepunten over een afwijking in de VA en DA, en de gevolgen van het Kerstarrest op het IV-portfolio.

Toelichting

1. Herstel: Partnerverdeling

- In het kader van rechtsherstel box 3 geldt dat de aanslagen voor bezwaarmakers die deelnemen aan de massaalbezwaarprocedure 2017-2020

RF OF.22
→ nie vragen
nadere
toelichting
nodig,
ook
van het
betrft
de beleg.
Hile

- ① Graag kopie
brief E2k 3-11-
2021 die naar
de Tk is gezonden.
Hi pag 6. Bylage
beleidsthema's
- ② Graag kopie brief
22-4 van Energieke-
luchting - gleetkubus etc
Hi pag 6.

(3) Hoe staat
het met de
hoofdalijnebrief
HAB?

onherroepelijk vaststaan op het moment van de collectieve uitspraak op bezwaar (4 februari jl.).

- Fiscale partners (hierna: partners) kunnen hun verdeling, onder meer de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen, **herzien tot het moment waarop de aanslagen van beide partners onherroepelijk vaststaan**. Bij de aangifte kan dan een verdelingskeuze worden gemaakt die leidt tot de meest voordelige, laagste belastingdruk voor beide partners samen. Het kan echter ook andere redenen hebben op basis waarvan de verdelingskeuze door partners wordt gemaakt.
- Volgens de huidige wet- en regelgeving staat de aanslag voor de belastingplichtigen die deelnemen aan de massaalbezwaarprocedure 2017-2020 onherroepelijk vast vanaf het moment dat de collectieve uitspraak op bezwaar is gedaan.
- Dit betekent dat de aanslagen voor deze groep belastingplichtigen vanaf 4 februari onherroepelijk vaststonden daarmee in beginsel de **verdelingskeuze niet kan worden herzien**. Dit ligt anders op het moment dat een partner van de belastingplichtige niet onder de massaalbezwaarprocedure viel en om een andere reden diens aanslag nog niet onherroepelijk vast staat.
- Het kan echter door deze groep belastingplichtigen als onrechtvaardig worden ervaren dat geen nieuwe verdeling kan worden gemaakt. De meest voordelige verdeling kan in het kader van het rechtsherstel namelijk pas worden gemaakt op het moment dat het herstel is geëffectueerd in een individuele beslissing van de inspecteur, terwijl de aanslag dan al onherroepelijk vaststaat. Dit is een effect van de massaalbezwaarprocedure.
- Er zou **eventueel goedkeurend beleid** kunnen worden gemaakt op grond waarvan een nieuwe verdelingskeuze voor deze groep mogelijk wordt gemaakt. Deze goedkeuring kan dan worden meegenomen in het beleidsbesluit rechtsherstel box 3.
  - Echter, wanneer slechts één van de partners recht heeft op rechtsherstel (bijvoorbeeld wanneer slechts één van hen bezwaar heeft gemaakt), **kunnen partners profiteren van een mogelijkheid tot herverdelen**. Het rechtsherstel zou dan **onbedoeld doorwerken** naar de partner die niet tot de doelgroep voor rechtsherstel behoort. Partners worden dan bevoordeeld ten opzichte van belastingplichtigen zonder partners, die niet voor rechtsherstel in aanmerking komen.
  - Indien herziening van de verdelingskeuze mogelijk wordt gemaakt kan er **een toename van verzoeken** voor ambtshalve verminderingen over die jaren plaatsvinden. Dit leidt tot uitvoeringsdruk bij de Belastingdienst.
  - De aanpassing van de online aangiftevoorziening 2021 biedt de belastingplichtigen een relatief toegankelijke manier om een nieuwe verdeling te kiezen; het is **echter niet mogelijk om de online aangiftevoorziening aan te passen voor de jaren 2017-2020**. Het opnieuw berekenen van een optimale verdeling en het doorgeven daarvan **vraagt daardoor veel van het doenvermogen** van de belastingplichtige. Dit kan bovendien tot onbegrip en een toename van vragen aan de Belastingdienst leiden. Anderzijds worden er ook burgerreacties verwacht als geen nieuwe verdelingskeuze mogelijk wordt gemaakt.
  - Als besloten zou worden om ook niet-bezwaarmakers tegemoet te komen, ligt het voor de hand om ook voor die groep een wijziging van de

→
→
→

Moet het
wel
- om hoeveel
gevallen
gaat het
bij benadering?
- in een
eerde

Moet het zijn de aantallen gedeeld
voor wat betreft de ing. met aange-
rechten bestaande 2017-2020

verdeling toe te staan. Dit zal leiden tot een hogere uitvoeringsdruk bij de Belastingdienst.

- o Een andere verdelingskeuze kan in een beperkt aantal gevallen **gevolgen hebben voor de doorwerking naar inkomensafhankelijke regelingen**. Dit effect zal niet in alle gevallen door de belastingplichtige worden onderkend.
- Aan de groep belastingplichtigen van wie de aanslag op 24 december 2021 nog niet onherroepelijk vaststond, hebben we de oproep gedaan om niets te doen. Hun aanslagen worden door de inspecteur uit eigen beweging ambtshalve verminderd. Binnen deze groep waarbij (i) de belastingplichtige een partner heeft en (ii) de belastingplichtige een herstelbetaling ontvangt gaat het om circa 100.000 gevallen die ermee geconfronteerd worden dat het gevolg geven aan de oproep om niets doen betekent dat zij niet opnieuw kunnen verdelen. Deze groep heeft naar verwachting een beperkt voordeel van het opnieuw verdelen. Desalniettemin kunnen zij in ieder geval een – op grond van het vertrouwensbeginsel succesvol – verzoek indienen op basis waarvan zij een nieuwe verdeling kiezen. Ook voor deze groep geldt dat dit veel van het doenvermogen vraagt.
- Het vraagstuk over de vraag of een herverdeling van de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen moet worden toegestaan speelt alleen in situaties waarin er een aanslag is opgelegd en de belastingplichtige en/of zijn partner voor rechtsherstel in aanmerking komt. Voor het belastingjaar 2021 kunnen partners nog voor een andere toerekening kiezen, tot het moment dat de nog op te leggen aanslagen van beide partners onherroepelijk vaststaan.
- Als het rechtsherstel tot een lagere drempel in het kader van de specifieke zorgkosten en giften leidt en daardoor het aftrekbare bedrag aan specifieke zorgkosten en/of giften wordt verhoogd, kunnen partners het verschil tussen de oorspronkelijke aftrek en de (nieuwe) hogere aftrek wel vrij verdelen.
- Partners die voor de toepassing van het rechtsherstel niet boven de drempel in het kader van de specifieke zorgkosten en giften uit kwamen, maar vervolgens door de verlaging van het drempelinkomen als gevolg van het rechtsherstel box 3 wel boven de drempel uit komen, kunnen het volledige aftrekbare bedrag aan specifieke zorgkosten en/of giften vrij verdelen.

→ 100.000
gevallen
voor
de jaar h17 -
h18, tal
met name
hoge h18

enige risicobedrag
roepje?

Toerekening

Juridische mogelijkheid tot herzien verdeling

- Partners kunnen de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen - net zoals de gemeenschappelijke inkomensbestanddelen - onderling verdelen, mits in totaal 100% van die grondslag wordt aangegeven. Partners kunnen hierdoor de voor hen meest optimale verdeling kiezen.
- Op grond van de bestaande wet- en regelgeving¹ kunnen partners hun tot stand gekomen verdelingskeuze herzien **tot het moment waarop de aanslagen van beide partners onherroepelijk vaststaan**.
- De reden hiervoor is dat met deze bepaling wordt voorkomen dat onherroepelijk vaststaande aanslagen **moeten worden opengebroken als partners hun toerekening willen herzien**. Dit zou kunnen leiden tot een ambtshalve vermindering van de ene partner en een navordering bij de andere partner. De wetgever heeft dit vanuit uitvoeringsoptiek onwenselijk geacht.

¹ Artikel 2.17, vierde lid, Wet IB 2001.

- De **collectieve uitspraak op bezwaar is niet voor beroep vatbaar**.² Dit wordt voor de inkomstenbelasting door de HR bevestigd in de uitspraak van 20 mei jl.³ In deze lopende box 3-procedure, waarin de vraag of de box 3-heffing voor belanghebbende een individuele buitensporige last vormt in geschil was, overweegt de HR in lijn met de wettelijke bepaling⁴ dat de vermindering niet geschiedt bij een voor bezwaar vatbare beschikking, zodat tegen die vermindering geen beroep bij de belastingrechter openstaat.
- Partners, waarvan de aanslagen reeds onherroepelijk vaststaan, hebben bijgevolg geen mogelijkheid meer om hun keuze te herzien.
- Het kan echter door de belastingplichtige als **onrechtvaardig worden ervaren** dat geen nieuwe verdeling kan worden gekozen. De meest voordelige verdeling kan in het kader van het rechtsherstel namelijk pas worden gemaakt op het moment dat het herstel is geëffectueerd in een individuele beslissing van de inspecteur. Dit wordt met ingang van 1 juli aanstaande in gang gezet. Hiertoe zou **eventueel goedkeurend beleid** kunnen worden gemaakt op grond waarvan een nieuwe verdelingskeuze voor deze groep mogelijk wordt gemaakt. Dit zou dan in het beleidsbesluit rechtsherstel box 3 kunnen worden opgenomen.
- Een andere verdelingskeuze kan in een beperkt aantal gevallen gevolgen hebben voor inkomensafhankelijke regelingen. Een voor de belastingheffing optimale verdeling hoeft voor de inkomensafhankelijke regelingen niet positief uit te pakken. Naast de complexe berekening die de belastingplichtige zelf dient te maken, zal dit naar verwachting niet worden onderkend.

Rechtsherstel op individueel niveau

- Partners kunnen – zolang de aanslagen van beide partners niet onherroepelijk vaststaan – na toepassing van het rechtsherstel door de belastingdienst een andere verdeling kiezen, die een extra teruggave oplevert.
- Als slechts één van beide partners recht heeft op rechtsherstel kan een nieuwe verdelingskeuze er toe leiden dat beide partners de facto rechtsherstel krijgen. Het individuele rechtsherstel werkt dan onbedoeld ook door naar de andere partner en kan worden gerealiseerd door de gehele grondslag sparen en beleggen toe te rekenen aan de partner die recht heeft op rechtsherstel. Het is hierbij echter afhankelijk van de vermogensmix in hoeverre daadwerkelijk een voordeel kan worden behaald.
  - Partners kunnen al het vermogen toerekenen aan de partner die wel rechtsherstel krijgt. Het gaat om ca. 70.000 aanslagen met een gemiddeld belang van € 200 (budgettaire kosten bedragen circa 14 miljoen euro). In individuele gevallen kan het hier wel om veel geld gaan: er zijn zo'n 3.000 gevallen met een belang van € 1.000 of meer, tot een maximum van ca. € 500.000 voor één paar.
- Daarnaast zijn er enkele gevallen waarbij beide partners onderdeel zijn van de doelgroep voor rechtsherstel en opnieuw verdelen ook voordelig kan zijn, bijvoorbeeld vanwege verzilveringsproblemen van heffingskortingen.
- In de bijlage treft u een voorbeeldberekening van het individuele rechtsherstel ingeval van partnerschap.

Uitvoering en burgerperspectief

² Artikel 25e, derde lid, Algemene Wet inzake Rijksbelastingen.

³ HR 20 mei 2022, ECLI:NL:HR:2022:718.

⁴ Artikel 26, eerste lid, Algemene Wet inzake Rijksbelastingen.

- Voor belastingjaar 2021 wordt de online aangiftevoorziening aangepast, zodat de effecten van herstel hierin zijn meegenomen. Dit biedt belastingplichtigen een relatief toegankelijke manier om een nieuwe verdeling te kiezen aangezien het aangifteprogramma hierbij ondersteuning biedt. Hiervoor zal de belastingplichtige opnieuw aangifte moeten doen. Hierop zal de belastingplichtige actief worden gewezen.
- De oplossing in de aangifteprogrammatuur 2021 kan leiden tot gewijzigde aangiften 2021. Deze kunnen geautomatiseerd en gedeformaliseerd worden verwerkt.
- Dit ligt anders voor de jaren 2017-2020. Belastingplichtigen kunnen niet worden ondersteund bij het maken van een optimale verdeling na herstel. Deze ondersteuning wordt in het online aangifteprogramma geboden, echter er kan **geen nieuw online aangifteprogramma aangeboden worden over de jaren 2017 tot en met 2020** waarin de effecten van het herstel in de berekening zijn verwerkt. De optimale verdeling kan evenmin ambtshalve worden toegepast. Dit leidt tot **uitvoeringsdruk bij de Belastingdienst**.
- Het opnieuw berekenen van een optimale verdeling en het doorgeven daarvan **vraagt eveneens veel van belastingplichtigen**. Dit blijkt ook uit de berekening die in het voorbeeld is uitgewerkt. Naar verwachting zullen zij hiervoor hulp moeten inschakelen van de Belastingdienst of een commerciële partij. Ook zullen zij niet iedere belastingplichtige de doorwerking naar inkomensafhankelijke regelingen onderkennen.

2. Overbruggingswetgeving: anti-arbitrageregeling

- De bestaande instrumenten in de fiscaliteit om arbitrage tegen te gaan, te weten het fraus-legisleerstuk, de zelfstandige fiscale kwalificatie en de schijnhandeling, worden onvoldoende geacht voor de bestrijding van arbitrage in box 3. Dit pleit voor het opnemen van een anti-arbitragebepaling in de overbruggingswetgeving.
- Een anti-arbitrageregeling kent echter wel de nodige haken en ogen, zoals een mogelijk beperkte uitvoerbaarheid door de Belastingdienst en een mogelijke inbreuk op het eigendomsrecht van de belastingplichtige. Om die reden wordt het volgende voorgesteld:

- Om de mogelijke inbreuk op het eigendomsrecht van belastingplichtigen binnen de perken van de proportionaliteit te houden zullen alleen vermogensverschuivingen binnen een periode van drie maanden rond de peildatum (1 januari) voor arbitrage in aanmerking worden genomen en alleen wanneer dergelijke verschuivingen plaatsvinden met als voornaamste doel om een minimale belastingheffing in box 3 te realiseren. Indien echter de belastingplichtige aannemelijk maakt dat sprake is van niet-fiscale overwegingen die van doorslaggevende betekenis zijn geweest is geen sprake van arbitrage. De keuze voor een drie-maanden-termijn lichten we hierna toe.
- Om de anti-arbitrageregeling uitvoerbaar voor de Belastingdienst te houden, is het voorstel om in het aangifteprogramma drie vragen aan de belastingplichtige op te nemen op basis waarvan de inspecteur een inschatting kan maken of sprake is van arbitrage. Indien sprake is van arbitrage, kan de inspecteur voor het bedrag waarmee is gearbitreerd en dat wordt opgegeven door de belastingplichtige automatisch een

2021 f

leens

begrijp ik
dus is
de nadere
inschatting
belasting.

correctie aanbrengen bij het opleggen van de aanslag. Dit voorstel lichten we hierna verder toe.

Drie-maanden-termijn

- Het hanteren van een kortere termijn dan drie maanden, bijvoorbeeld één maand, zou belastingplichtigen juist kunnen aanmoedigen om precies buiten deze termijn te arbitreran, door effecten op 30 november om te zetten in spaargeld en op 1 januari effecten terug te kopen.
- Gemiddeld genomen is arbitrage lonend wanneer het gebeurt binnen een periode van drie tot vier maanden. Bij arbitrage over een langere periode is de gemiste koerswinst gemiddeld groter dan de ontweken belasting. Daarom achten wij drie maanden voldoende.
- Een belastingplichtige weet – voorafgaand aan het belastingjaar – het forfaitaire rendementspercentage op beleggingen en kan het percentage voor spaargeld goed inschatten. Voor 2023 betekent dit dat reeds bekend is dat het tijdelijk omzetten van “overige bezittingen”, zoals aandelen, in spaargeld een voordeel van 1,5 à 2% van de waarde van het vermogen oplevert.⁵
- Een belastingplichtige weet uiteraard niet van tevoren wat deze aandelen aan koerswinst zouden opleveren wanneer ze niet waren omgezet in spaargeld.
- Per jaar kan een gemiddelde belegger een winst van zo’n 6% op effecten verwachten⁶, grofweg 0,5% per maand. Dat betekent dat arbitrage in een periode van ongeveer drie tot vier maanden loont.
- Afhankelijk van het soort belegger en de marktomstandigheden kan het wel voorkomen dat arbitrage ook over een langere periode loont, bijvoorbeeld met obligaties. Dit laatste is nooit geheel te ondervangen, omdat binnen de vermogenscategorie “effecten” obligaties niet van aandelen kunnen worden gescheiden in de aangifte.
- Bij een wijziging van de fiscale wetgeving is het logisch dat sommige beleggers hun gedrag zullen wijzigen. Het is echter niet doenlijk om elke gedragsverandering te bestempelen als arbitrage.

Waarom
niet 4?
of 6?

Aanvullende vragen in aangifte IB

- Om te kunnen toetsen of sprake is van arbitrage zal de belastingplichtige informatie moeten verstrekken over het verloop van de vermogensbestanddelen aangezien contra-informatie ontbreekt. Deze (onvolmaakte) basis voor toezicht is een risico voor de effectiviteit van de arbitragebepaling. Naleving is immers lastig te controleren en zal afhangen van de mate waarin de bepaling een ontmoedigend effect blijkt te hebben.
- Voorgesteld wordt om aan een belastingplichtige met box 3-vermogen bij het invullen van zijn aangifte inkomstenbelasting drie aanvullende vragen te stellen:
  - 1) Heeft u in een periode van drie maanden (waarin een peildatum is gelegen) box 3-vermogensbestanddelen met een hoog forfaitair rendement verkocht en vervolgens na afloop van de peildatum vermogensbestanddelen met een hoog forfaitair rendement weer aangekocht?
  - 2) Zo ja, is dit gedaan om hoofdzakelijk fiscale redenen (arbitrage)?
  - 3) Zo ja, voor welk bedrag?

⁵Het voordeel is Tarief x (forfait beleggingen –/– forfait spaargeld). Dit ligt straks tussen de 1,5 en 2%.

⁶Dit is het huidige beleggingsforfait in box 3 per 2023 en komt redelijk overeen met de inschatting van de Commissie Parameters.

-
- De positieve beantwoording van de eerste vraag zou een reden kunnen zijn voor de Belastingdienst om toezicht te starten en te onderzoeken of sprake is van arbitrage. Bij positieve beantwoording van de eerste twee vragen wordt de omzetting automatisch genegeerd met behulp van het bedrag ingevuld bij de derde vraag.
  - De eerste indruk vanuit de Belastingdienst is dat een dergelijke uitvraag nog verwerkt kan worden in het aangifteprogramma 2023 (voor de definitieve aanslag) en latere jaren. Een formele Uitvoeringstoets moet hierover nog worden gedaan. Bij eerdere uitvoeringsvraagstukken met betrekking tot box 3 is vanuit de Belastingdienst al aangegeven dat weinig tot geen vrije ruimte is voor toezicht.

Onderzochte maar verworpen opties:

- Opnemen van een drempel

Binnen de werkgroep is besproken of het wenselijk zou zijn om in de anti-arbitrageregeling een drempel op te nemen. Dit zou betekenen dat de anti-arbitrageregeling pas van toepassing is indien sprake is van een bepaalde omvang van het box 3-vermogen, bijv. vanaf € 1 miljoen. Hiermee zou de groep belastingplichtigen die in aanraking komt met de anti-arbitrageregeling en daarmee het beslag op de handhaving door de Belastingdienst worden beperkt. De werkgroep adviseert echter om geen drempel op te nemen. Immers, een belastingplichtige mag überhaupt niet arbitreran onafhankelijk van de hoogte van zijn vermogen. Het opnemen van een drempelbedrag zou een onjuist signaal kunnen afgeven dat slechts sprake zou zijn van arbitrage bij een minimum vermogensgrootte.

Opnemen van een separate boetebepaling

- Onderzocht is de wenselijkheid van het opnemen van een aparte boetebepaling wanneer arbitrage zich voordoet. De werkgroep adviseert om geen separate boetebepaling op te nemen, maar aan te sluiten bij het bestaande boetesysteem. Dit wordt hierna toegelicht. In beginsel kan bij arbitrage worden teruggevallen op de bestaande boetebepalingen van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.⁷ Voor het opleggen van de zwaarste boete, de vergrijpboete, is kort samengevat vereist dat de inspecteur kan bewijzen dat er sprake is van opzet of grove schuld aan de kant van de belastingplichtige. Deze bewijslast ligt bij de inspecteur. Dat volgt niet alleen uit de wet, maar ook uit artikel 6 EVRM.
- In bepaalde situaties kan een minder zware verzuimboete worden opgelegd. Bij verzuimboetes geldt niet de voorwaarde dat sprake moet zijn van opzet of grove schuld. Indien in de aangifte inkomstenbelasting uitvraag wordt gedaan naar arbitrage en de belastingplichtige de vragen daarover niet beantwoordt, is formeel gezien sprake van een verzuim. Echter, het opnemen van een afzonderlijke boetebepaling voor dit verzuim acht de werkgroep niet wenselijk. Dit roept (te) veel vragen op over het niet doen van een juiste aangifte en de gevolgen die daaraan verbonden kunnen worden. Binnen ons huidige fiscale systeem kan geen fiscale boete worden opgelegd voor slechts het niet-correct beantwoorden van een vraag uit de aangifte. Er zijn reeds

⁷ Artikel 67d, vijfde lid, en artikel 67e, zesde lid, AWR.

vergelijkbare vragen in de aangifte inkomstenbelasting opgenomen⁸ en bij het niet beantwoorden daarvan kan geen verzuimboete worden opgelegd. Voor fiscale beboeting bij een onjuiste aangifte is dus meer nodig, waaronder bewijs van opzet of grove schuld aan de kant van de belastingplichtige (vergrijpboete). Het is ook voor arbitrage passend om aan te sluiten bij het bestaande boetesysteem en geen separate boetebepaling op te nemen.

Informatiepunt afwijking VA en DA

In de belastingjaren waarop de overbruggingswet box 3 van toepassing is, zullen de rendementsforfaits voor bank- en spaartegoeden en voor schulden bij het opleggen van de voorlopige aanslagen (VA) over het belastingjaar nog niet bekend zijn. De hoogte van deze forfaits kan pas na afloop van een belastingjaar definitief worden bepaald. In de definitieve aanslagen (DA) over het belastingjaar zullen de forfaits worden toegepast zoals die na afloop van dat jaar bepaald kunnen worden. Het gevolg is dat de VA en de DA wat betreft de box 3-heffing niet overeen zullen stemmen. Daarbij horen enkele aandachtspunten waarop wij u hierna willen attenderen (zie de in vet gezette trefwoorden).

- Om het werkelijke rendement zo nauwkeurig mogelijk te benaderen is voor de hersteloperatie gekozen om voor de berekening van het forfaitaire rendement op bank- en spaartegoeden aan te sluiten bij het (gemiddelde) rentepercentage voor spaartegoeden en voor de berekening van het forfaitaire rendement op schulden bij de rente op hypotheekschulden in het betreffende jaar. Dit is ook het uitgangspunt voor de overbruggingswetgeving.⁹
- De betreffende rentepercentages zijn echter pas na afloop van een belastingjaar, meestal in februari van het daarop volgende jaar, definitief bekend.
- De werkgroep stelt voor om voor de jaren waarvoor de overbruggingswet box 3 van toepassing zal zijn (2023 en 2024) voor de VA uit te gaan van de rentepercentages van bijv. september of oktober van het daaraan voorafgaande jaar (voor bijvoorbeeld 2023 dus september/oktober 2022. De reden hiervoor is dat in november 2022 de parameters voor de VA 2023 in de systemen van de Belastingdienst dienen te worden opgenomen).
- De definitief bekende forfaits worden in de DA over dat jaar toegepast.
- Voor belastingplichtigen betekent dit dat de box 3-grondslag voor de VA daarmee altijd een (zo goed mogelijke) inschatting is, maar niet meer van tevoren vaststaat, zoals in het huidige stelsel. Het rendementsforfait dient daardoor steeds meer als inkomensgegeven beschouwd te worden. Dit inkomen kan in de loop van een jaar wijzigen (vergelijkbaar met de winst uit onderneming van een IB-ondernemer, het jaarsalaris van werknemers en het resultaat uit overige werkzaamheden van resultaatgenieters).
- Kanttekening hierbij is dat de **inschatting van het box 3 inkomen in de VA op basis van parameters gebeurt waarvoor de Belastingdienst verantwoordelijk is** en niet de belastingplichtige zelf, zoals bij de inschatting van de verwachte winst of het verwachte resultaat uit overige werkzaamheden.

⁸ Denk aan de vraag of sprake is van betrokkenheid bij een afgezonderd particulier vermogen.

⁹ Het forfaitaire rendementspercentage voor de overige beleggingen wordt conform het huidige stelsel berekend (rendementsklasse II) en is al voorafgaand aan het belastingjaar bekend.

- Echter, door de wens een reëel behaald rendement beter te benaderen, ligt het op zich ook meer voor de hand om de daadwerkelijk toe te passen percentages pas na afloop van het belastingjaar vast te stellen.
- Door het hanteren van tijdelijke percentages (die afwijken van de definitieve forfaits) is te verwachten dat er (geringe) afwijkingen tussen de VA en de DA over eenzelfde belastingjaar zullen bestaan. Met het oog op de **teruggaafgrens** kan dit in sommige gevallen tot benadeling van **belastingplichtigen** leiden.
- Verder kan dit ertoe leiden dat een belastingplichtige mogelijk **belastingrente** verschuldigd is. Dit zou zich voor kunnen doen indien een belastingplichtige na 1 mei van het op het belastingjaar volgende jaar aangifte doet. Hierover loopt op dit moment nog nader onderzoek. U wordt zo spoedig mogelijk in een van de volgende nota's nader geïnformeerd.
- Daarnaast wordt nog uitgezocht of er voldoende tijd zit tussen het moment dat de rendementspercentages bekend zijn en het aangiftesysteem online gaat.

|| → wanneer?

1 - idem

Informatiepunt IV-portfolio

- De planning om het werkelijk rendement in werking te laten treden per 1-1-2025 is gevalideerd met een rapport van CapGemini in november 2021 (vóór het arrest van de Hoge Raad). Het rapport stelt dat de invoering van het stelsel werkelijk rendement haalbaar is, mits aan randvoorwaarden wordt voldaan en risico's gemitigeerd kunnen worden.
- Door het arrest van de Hoge Raad kan nu aan een aantal randvoorwaarden niet worden voldaan:
  - Tijdens deze kabinetsperiode konden geen andere grote(re) beleidsinitiatieven in de keten inkomensheffing (IH) opkomen. Het Kerstarrest leidt juist tot een grote aanpassing in de keten IH.
  - De wetgeving is niet gereed voor de kritieke deadline van mei 2022. Hiermee loopt het geplande tijdpad vertraging op.
  - IV medewerkers zijn ingezet op de hersteloperatie, en kunnen daarmee niet bijdragen aan de uitfasering van Cool:Gen (het systeem waarmee de grootste belastingsoorten worden geïnd, die draait op oude technologie), hetgeen noodzakelijk is voor de implementatie van het nieuwe Box 3 stelsel.
- De hersteloperatie box 3 legt een aanzienlijk aanvullend beslag op het IV-portfolio, en doorkruist daarmee de planning voor de implementatie van het stelsel werkelijk rendement.
- Er wordt in kaart gebracht welke maatregelen getroffen kunnen worden in de vraag naar en het aanbod in IV-capaciteit om dit te mitigeren.
- Wel is duidelijk dat het arrest van de Hoge Raad en daaruit volgende hersteloperatie en overbruggingswetgeving een zware impact heeft op het al overvolle IV-portfolio in de keten inkomensheffing. Daarnaast bestaat het risico op aanvullende herstelwerkzaamheden naar aanleiding van reacties van burgers op het geboden herstel.
- Er zal geprioriteerd moeten worden in het portfolio, waarbij mogelijk ook nog een politieke afweging gemaakt moet worden welke wetgeving en werkzaamheden, naast de hersteloperatie box 3, prioriteit krijgen.
- Dit kan ook van belang zijn voor de opkomende behandeling van het wetsvoorstel excessief lenen (wat ook ingepast is in het IV-portfolio) en de technische briefing over het stelsel werkelijk rendement box 3.

- U wordt volgende week nader geïnformeerd over de gevolgen van de hersteloperatie box 3 op het IV-portfolio, en de mogelijke handelingsperspectieven.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

denk,
me dat
met grote
belangstelling
tegenwoordig

Bijlage – Rekenvoorbeeld verdeling bij fiscaal partnerschap rechtsherstel box 3

Partner A en partner B hebben op 1 januari 2021 de volgende bezittingen in box 3:

- Bank- en spaarproducten (hierna: banktegoeden) € 188.000
- Beleggingen (hierna: overige bezittingen) € 112.000

Hieruit volgt een rendementsgrondslag van € 300.000 en een gezamenlijke grondslag uit sparen en beleggen van € 200.000. In de aangifte inkomstenbelasting 2021 is aan partner A € 100.000 toegerekend en aan partner B € 100.000. Zij herzien vervolgens hun keuze: aan partner A wordt € 50.000 toegerekend, aan partner B € 150.000.

Huidig wettelijk stelsel		Rechtsherstel	
Partner A	Partner B	Partner A	Partner B
Oorspronkelijk toerekening 50-50 leidt tot een gezamenlijk voordeel van € 4.261. Beide partners zijn bij deze toerekening beter af onder het rechtsherstel.			
Rendementsklasse I $€ 50.000 \times 67\% = € 33.500$ $€ 33.500 \times 0,03\% = € 10,05$ $€ 50.000 \times 21\% = € 10.500$ $€ 10.500 \times 0,03\% = € 3,15$ Rendementsklasse II: $€ 50.000 \times 33\% = € 16.500$ $€ 16.500 \times 5,69\% = € 938,85$ $€ 50.000 \times 79\% = € 39.500$ $€ 39.500 \times 5,69\% = € 2.247,55$	Rendementsklasse I $€ 50.000 \times 67\% = € 33.500$ $€ 33.500 \times 0,03\% = € 10,05$ $€ 50.000 \times 21\% = € 10.500$ $€ 10.500 \times 0,03\% = € 3,15$ Rendementsklasse II: $€ 50.000 \times 33\% = € 16.500$ $€ 16.500 \times 5,69\% = € 938,85$ $€ 50.000 \times 79\% = € 39.500$ $€ 39.500 \times 5,69\% = € 2.247,55$	Rendement categorie 1: 0,01% Rendement banktegoeden: € 18,80 Rendement categorie 2: 5,69% Rendement overige bezittingen: € 6.372,80 Gezamenlijk rendement: € 6.391,60 Rendementspercentage $€ 6.391,6 / € 300.000 = 2,1305\%$	Rendement categorie 1: 0,01% Rendement banktegoeden: € 18,80 Rendement categorie 2: 5,69% Rendement overige bezittingen: € 6.372,8 Gezamenlijk rendement: € 6.391,6 Rendementspercentage $€ 6.391,6 / € 300.000 = 2,1305\%$
Voordeel uit sparen en beleggen: € 3.199,60	Voordeel uit sparen en beleggen: € 3.199,60	Nieuwe voordeel uit sparen en beleggen: $2,1305\% \times € 100.000 = € 2.130,50$	Nieuwe voordeel uit sparen en beleggen: $2,1305\% \times € 100.000 = € 2.130,50$
De nieuwe toerekening van 25/75 leidt tot een gezamenlijk voordeel van € 4.144,65. Het totale voordeel ten opzichte van de 50-50 verdeling bedraagt € 116,35. Partner A is beter af onder het huidige wettelijk stelsel; voor partner B is het rechtsherstel het meest gunstig.			
Rendementsklasse I $€ 50.000 \times 67\% = € 33.500$ $€ 33.500 \times 0,03\% = € 10,05$ 1 Rendementsklasse II: $€ 50.000 \times 33\% = € 16.500$ $€ 16.500 \times 5,69\% = € 938,89$ 2 Voordeel uit sparen en beleggen: € 948,90 3	Rendementsklasse I $€ 50.000 \times 67\% = € 33.500$ $€ 33.500 \times 0,03\% = € 10,05$ 1 $€ 100.000 \times 21\% = € 21.000$ $€ 21.000 \times 0,03\% = € 6,30$ 2 Rendementsklasse II: $€ 50.000 \times 33\% = € 16.500$ $€ 16.500 \times 5,69\% = € 938,85$ 3 $€ 100.000 \times 79\% = € 79.000$ $€ 79.000 \times 5,69\% = € 4.495,10$ 4	Rendement categorie 1: 0,01% Rendement banktegoeden: € 18,80 Rendement categorie 2: 5,69% Rendement overige bezittingen: € 6.372,8 Gezamenlijk rendement: € 6.391,6 Rendementspercentage	Rendement categorie 1: 0,01% Rendement banktegoeden: € 18,80 Rendement categorie 2: 5,69% Rendement overige bezittingen: € 6.372,8 Gezamenlijk rendement: € 6.391,6 Rendementspercentage

		$\frac{€ 6.391,6}{€ 300.000} = 2,1305\%$	$\frac{€ 6.391,6}{€ 300.000} = 2,1305\%$
Voordeel uit sparen en beleggen: € 948,90	Voordeel uit sparen en beleggen: € 5.450,30	Nieuwe voordeel uit sparen en beleggen $2,1305\% \times € 50.000 = € 1.065,25$	Nieuwe voordeel uit sparen en beleggen $2,1305\% \times € 150.000 = € 3.195,75$

Rechtshefke
252/252

3.195,75
1.065,25
4.261,00

Versaus

(A)

Handen
Rechtshefke

31.99.60
3799.60
6399.20

(b)

Met
Rechtshefke
50% 00%

2730.50
2730.50
4261.00

Waaruit het & verschil? Volgens mij is 252-
70% met doorgave? Of mi ik heb
om het hoofd

1616 16.00-16.30

TER INFORMATIE

Aan

staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen en Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Vervolg impact arrest box 3 op IV-portfolio

Datum

2 juni 2022

Notanummer

2022-0000162239

Bijlagen

1. Onderwerpen "Vernieuwing processen"
2. Oorspronkelijk tijdspad toekomstig stelsel

Aanleiding

Op 24 december 2021 heeft de Hoge Raad arrest gewezen in een box-3 procedure, waarbij er direct rechtsherstel werd geboden. Het arrest van de Hoge Raad van 24 december 2021 en de hieruit voortkomende hersteloperatie en overbruggingswetgeving legt een groot aanvullend beslag op de beschikbare IV-capaciteit in de keten inkomensheffing (IH).

Naast de impact van Box 3 op het IV-portfolio vindt naar verwachting voor het reces (in de termijnagenda is de week van 20 juni gepland) de behandeling van het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap plaats. De inpassing van dit wetsvoorstel heeft ook impact op het IV-portfolio. Met de wetenschap dat Box 3 en het wetsvoorstel excessief lenen ingepast moeten worden in het IV-portfolio, zal hier verdringing plaatsvinden. U wordt hierover nader geïnformeerd (ruim) voorafgaand aan het plenaire debat over excessief lenen. In die nota zullen wij u de te maken keuzes, dilemma's en vervolgstappen voorleggen.

08.06.22

Duk

Kern

- Er zijn uitdagingen in het IV-portfolio op het terrein van de IH.
- Het inpassen van het wetsvoorstel excessief lenen en de aanvullende werkzaamheden voortkomend uit het Box 3 arrest zet aanvullende druk op het overvolle IV-portfolio.
- Over eventuele gevolgen, keuzemogelijkheden voor de haalbaarheid van tijdspaden van wetsvoorstellen wordt u in de hierboven toegezegde nota geïnformeerd, inclusief mogelijke oplossingsrichtingen. Een definitieve planning voor de realisatie van de box 3-trajecten kan echter pas worden afgegeven als de wetteksten zijn uitgewerkt.
- U wordt (ruim) voorafgaand aan de plenaire behandeling van het wetsvoorstel over excessief lenen en de technische briefing box 3 op 21 juni geïnformeerd over de impact van de stapeling in het IV-portfolio voor de keten IH en de te maken keuzes en dilemma's. Daarnaast heeft u ook gevraagd om een actueel inzicht in het totale IV-portfolio. Dit ontvangt u eind juni.

Mul

→ graag in plenaire
Mul

Toelichting

IV-portfolio

Het IV-portfolio is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. Beheer en onderhoud, essentieel onderhoud aan de systemen om de continuïteit van het systeem te borgen;
2. Jaaraanpassingen, zoals aanpassing van tarieven, heffingskortingen e.d. die bijv. nodig zijn voor het voorbereiden van de aangiftecampagne;
3. Wetgeving, zoals het Belastingplan en aanhangige maatregelen;
4. Modernisering IV, zoals het noodzakelijke uitfaseren van Cool:Gen (zie toelichting hieronder);
5. Vernieuwing processen, met name maatregelen om de dienstverlening te verbeteren (zie bijlage 1).

In onderdeel 3. "Wetgeving" komt door het arrest van de Hoge Raad een aanvullende vraag op voor de volgende, nog niet eerder ingeplande werkzaamheden:

- Herstelmaatregelen arrest box 3;
- Overbruggingswetgeving box 3;
- Dekkingsmaatregelen box 3 twee structuurwijzigingen: tweeschijvenstelsel box 2, box 2 en 3 afbouw AHK met verzamelinkomen (uit voorjaarsnota).

Daarnaast is nu ook het wetsvoorstel excessief lenen actueel. We weten inmiddels dat het wetsvoorstel op onderdelen nader zal worden uitgewerkt in lagere regelgeving. Daaraan is een additionele IV-impact op de reeds aangegeven impact in de uitvoeringstoets verbonden.

Bovengenoemde aanvullende wetsvoorstellen zijn nog niet door het parlement en om die reden nog niet definitief ingepland in het portfolio.

Wat betreft Onderdeel 4 "Modernisering IV" is uitfasering van het systeem waarmee de aanslagen inkomstenbelasting worden verwerkt en opgelegd van belang. Dit systeem is gebouwd in de programmeertaal Cool:gen. Dit is een verouderde ontwikkeltaal en dient gerationaliseerd/vervangen te worden. Uitstel van deze rationalisatie zou betekenen dat wijzigingen in twee systemen moeten worden ingebouwd (voor de onderdelen die niet uitgefaseerd zijn). CapGemini geeft in haar onderzoek aan het sterk aan te bevelen is te wachten met de implementatie van de box 3-wetgeving tot na de modernisatie van het IV-landschap. Daarnaast vervalt de licentie, en daarmee de externe ondersteuning van de leverancier, vanaf 2026, en is er het probleem dat steeds minder Belastingdienstmedewerkers kunnen programmeren in Cool:gen, vanwege de voorziene uitstroom van ervaren medewerkers.

Een uitloop na 2026 levert daardoor grote risico's in de continuïteit van het middel inkomstenbelasting en de bijbehorende aangiftecampagne op. Potentieel is er ook een uitstraling naar andere belastingmiddelen, omdat ook andere inningssystemen draaien op Cool:gen.

Randvoorwaarden tijdpad 2025 nieuwe stelsel Box 3 werkelijk rendement
Voorafgaand aan het arrest is in de door CapGemini gevalideerde planning aangegeven dat het voorstel Box 3 werkelijk rendement inpasbaar is en

uitvoerbaar per 1-1-2025 (zie bijlage 2), mits er aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan:

1. Rationalisatie Cool:Gen is in een vergevorderd stadium, specifiek de fiscale voorcontrole is gereed voor maart 2023;
2. Concept-wetteksten zijn volgens planning (Q2 2022) gereed;
3. Geen aanvullende (beleids)initiatieven in deze kabinetsperiode.

→ graag
behalven !!

Inbreuk arrest Hoge Raad

De stand is als volgt:

- Medewerkers worden ingezet op het herstel van box 3, waardoor de uitfasering van Cool:Gen vertraging heeft opgelopen en nog oploopt;
- De concept-wetteksten zijn nog niet gereed;
- Het arrest van de Hoge Raad en de daaruit volgende werkzaamheden (hersteloperatie, overbruggingswetgeving, en dekkingsmaatregelen) hebben een grote aanvullende impact op het IV-portfolio.
  - (Mogelijke vervolg herstelwerkzaamheden indien geboden herstel niet houdbaar blijkt).

→ graag
behalven

Zodoende is er niet aan de oorspronkelijke voorwaarden voldaan om het tijdpad voor de inwerkingtreding van het stelsel werkelijk rendement per 1 januari 2025 te halen.

Hoewel er wordt gekeken naar de mogelijkheden om de IV-capaciteit te vergroten, is gegeven de huidige arbeidsmarkt en de specifieke expertise die nodig is, het opschalen van de capaciteit zeer beperkt mogelijk. Omdat het aanbod slechts beperkt vergroot kan worden, moet er kritisch gekeken worden naar de onderdelen van het IV-portfolio aan de vraagkant en de prioritering.

We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om vraag en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten. Daarbij kan gedacht worden aan onderzoeken of het mogelijk is om de implementatie van excessief lenen anders vorm te geven, waarbij de voor- en nadelen in kaart worden gebracht. Over de diverse mogelijkheden wordt u in een nota (ruim) voorafgaand aan de plenaire behandeling van het wetsvoorstel over excessief lenen en de technische briefing op 21 juni geïnformeerd.

→ belangrijk

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING EN INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

TER INFORMATIE

Aan

de minister van Financiën

**Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen en Toeslagen**

Persoonsgegevens

nota

Voortgangsnota box 3 d.d. 9 juni

Datum
9 juni 2022

Notanummer
2022-0000163858

Bijlagen
1. Nota d.d. 13 april
2. Overzicht soorten
vermogen en
bijbehorende kosten
3. Aanvullende informatie
partnerverdeling en
anti-arbitrageregeling

Aanleiding

Met deze voortgangsnota box 3 worden een aantal beslispunten aan u (staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst) voorgelegd over het herstel, de overbruggingswetgeving en het toekomstig stelsel. Alleen voor het beslispunt 3 over de doorwerking naar de huurtoeslag wordt aan u beide (staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst en staatssecretaris Toeslagen en Douane) akkoord gevraagd.

Beslispunten

Herstel

1. *Publicatie beleidsbesluit*: Op welk moment wilt u het beleidsbesluit rechtsherstel box 3 met de Kamer delen?
  - o Na afloop van de Ministerraad (24 juni) !
  - o Datum publicatie beleidsbesluit (30 juni)
2. *Opties rechtsherstel niet-bezwaarmakers*: Wij adviseren u de geschetste opties uit te werken in de procesbrief. Wij horen graag welke optie uw voorkeur heeft. Wij adviseren u de uitvoerbaarheid van uw voorkeursoptie(s) nader te laten onderzoeken.
3. *Doorwerking huurtoeslag*: Gaat u (staatssecretaris Toeslagen en Douane en staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst) akkoord met de aanvullende doorwerking van het herstel van box 3 naar de vermogenstoets van de huurtoeslag?

11.06.22

Bespreken

Mee

Procesbelang

Procesbelang

Overbruggingswetgeving

5. *Belastingrente Definitieve Aanslag*: Gaat u akkoord met het voor aanslagen waarmee box 3-heffing wordt opgelegd niet treffen van een bijzondere regeling voor mogelijk verschuldigde belastingrente en te vergoeden belastingrente bij afwijking van de voorlopige aanslag (VA) en de definitieve aanslag (DA) maar de wettelijke belastingrentebepalingen te hanteren?

Buiten reikwijdte

Informatiepunt

Tijdens het regulier overleg over box 3 van 26 mei jl. heeft u naar aanleiding van de beslispunten over de partnerveredeling en de arbitrageregeling enkele vragen gesteld. In bijlage 3 wordt antwoord gegeven op deze vragen.

Integrale uitvoerbaarheid

In deze nota worden verschillende keuzes over box 3 aan u voorgelegd. De uitvoerbaarheid van alle keuzes met betrekking tot de maatregelen in box 3 worden in kaart gebracht. Daarbij dient de uitvoerbaarheid van de onderdelen in maatregelen box 3 zoveel mogelijk in integraliteit gewogen te worden. Er bestaat hier een nauwe samenhang tussen verschillende maatregelen, waaronder ook maatregelen uit de voorjaarsnota en de augustusbesluitvorming, die een aanvullende druk leggen op de uitvoering.

Toelichting

Herstel Beslispunt 1: Publicatie beleidsbesluit

- Het beleidsbesluit rechtsherstel box 3 geeft uitvoering aan het Kerstarrest. Hierbij is de technische uitwerking van het rechtsherstel opgenomen.
- Het beleidsbesluit geeft invulling aan de bestaande juridische kaders en worden niet vergroot (vgl. een goedkeurend beleidsbesluit). Betalingen die hieruit voortvloeien zijn vanuit dit oogpunt (comptabel) rechtmatig. Er vindt hierover nog overleg plaats met J&V.
- In de voorbereidingsbrief van 15 april en de Kamerbrief van 28 april is het parlement goed betrokken bij de vormgeving van het rechtsherstel. U heeft op 17 maart en 20 april tijdens de commissiedebatten uitvoerig over het rechtsherstel box 3 gesproken.
- Toegezegd is het beleidsbesluit aan de Kamer te sturen. Dit kunt u op twee momenten doen.
  1. U kunt een afschrift van het beleidsbesluit na de MR van 24 juni met de Kamer delen met de aankondiging dat het beleidsbesluit op 30 juni wordt gepubliceerd. Hiermee geeft u de Kamer de gelegenheid te reageren. Dit kan er toe leiden dat het beleidsbesluit onderdeel wordt van het commissiedebat over het toekomstig stelsel dat op 29 juni is geagendeerd. Er kunnen op dat moment echter geen wijzigingen worden aangebracht zonder de huidige planning voor herstel te verstoren. De

Waarom is de uitkomst bekend?

elw

altijd beter

- deadline van 4 augustus ten aanzien van de bezwaarmakers kan slechts worden behaald indien het herstel – na publicatie op 30 juni – in gang wordt gezet.
2. Alternatief is om het beleidsbesluit gelijktijdig met de publicatie op 30 juni te delen met de Kamer. De Kamer is immers goed meegenomen in de vormgeving van het rechtsherstel en het beleidsbesluit is voornamelijk een technische uitwerking van de gekozen richting.
  - Bij het publiceren van het beleidsbesluit zal ook de uitvoeringstoets meegestuurd worden. Het gaat bij deze uitvoeringstoets om een zeer ingrijpende operatie. Het is dus nog zeer onzeker of het lukt om deze uitvoeringstoets op 21 juni afgerond te hebben voor tijdige verzending naar de MR van 24 juni. U wordt geadviseerd dit mee te nemen in de afweging om het beleidsbesluit en uitvoeringstoets voor te leggen aan de MR. Ambtelijk AZ heeft aangegeven dat het niet per definitie nodig is om het beleidsbesluit en uitvoeringstoets in de MR te bespreken.

Herstel Beslispunt 2: Opties rechtsherstel niet-bezwaarmakers

- Uit het arrest van de Hoge Raad van 20 mei jl. volgt **geen verplichting** om het rechtsherstel toe te passen bij niet-bezwaarmakers, van wie de aanslag voor het kerstarrest onherroepelijk vaststaat.
- U kunt echter alsnog beslissen wel rechtsherstel te bieden aan deze groep (art. 45aa UR IB). Dit betekent dat de aanslagen van deze groep in lijn met de forfaitaire spaarvariant worden verminderd.
- In deze situatie worden belastingplichtigen die wel en niet (tijdig) bezwaar hebben gemaakt gelijk behandeld. Inperkingen van/voor de groep niet-bezwaarmakers bij gebruikmaking van uw discretionaire bevoegdheid om "anders te beslissen" is juridisch zeer kwetsbaar en zou alsnog tot volledig rechtsherstel voor de gehele doelgroep kunnen leiden.
- Een alternatief zou zijn om geen gebruik te maken van uw discretionaire bevoegdheid in artikel 45aa URIB en een aparte compensatiewet uit te werken. Ook bij deze route geldt dat die juridische kwetsbaar is indien daarbij niet de gehele doelgroep volledig rechtsherstel krijgt. Wij zullen in overleg treden met JenV om de juridische risico's nader te duiden.
- Voorgaande leidt tot de volgende opties:
  1. Geen rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers
  2. Volledig rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers via een aparte wet
  3. Gedeeltelijk rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers via een aparte wet, met verschillende mogelijke invullingen die hieronder zijn uitgewerkt.
- Een uitbreiding van de doelgroep voor volledig rechtsherstel kost 6,9 mld. Ten opzichte van de voorjaarsnota betekent dit een extra derving van 4,1 mld. De budgettaire derving van een gedeeltelijke tegemoetkoming voor niet-bezwaarmakers is afhankelijk van de desbetreffende variant/inperking. Hier komen de uitvoeringskosten en de doorwerking naar inkomensafhankelijke regelingen nog bovenop, die nog inzichtelijk gemaakt moeten worden.
- Gedeeltelijk rechtsherstel levert juridische risico's op met betrekking tot het gelijkheidsbeginsel: het is niet zeker of voldoende gemotiveerd kan worden dat wel rechtsherstel wordt geboden aan "kleine spaarders", maar niet aan andere belastingplichtigen. Deze risico's zijn mogelijk deels te beperken door compensatie buiten de fiscaliteit vorm te geven, maar naar verwachting niet geheel uit te sluiten. Ook hiervoor zullen wij nog in overleg treden met JenV om de juridische risico's nader te duiden.
- Wij adviseren u de geschetste opties uit te werken in de procesbrief die voor het zomerreces met de Kamer wordt gedeeld.

→ graag
2.5.14

→ graag
2.5.14

- Wij adviseren u de uitvoerbaarheid van de door u geapprecieerde opties te laten onderzoeken. De herstelactie van de bezwaarmakers en aanslagen die niet onherroepelijk vaststonden op 24 december 2021 vraagt al zeer veel van de Belastingdienst. Ieder extra proces of afwijking van het bestaande proces – naast het rechtsherstel voor de groep bezwaarmakers – zal tot grotere risico's binnen het gehele proces van de uitvoering leiden.

Optie 1: Geen rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers

- Op grond van de huidige wet- en regelgeving¹ vermindert de inspecteur ambtshalve de belastingaanslag zodra hem is gebleken dat deze te hoog is vastgesteld. Een uitzondering hierop is wanneer de onjuistheid van de aanslag voortvloeit uit nieuwe jurisprudentie.
- De Hoge Raad (HR) heeft op 20 mei jl.² geoordeeld dat het Kerstarrest nieuwe jurisprudentie is en dat de niet-bezwaarmakers daarmee geen aanspraak kunnen maken op ambtshalve vermindering van hun onherroepelijk vaststaande aanslagen.
- Op grond van dit arrest worden verzoeken om ambtshalve verminderingen van niet-bezwaarmakers afgewezen.
- In dit scenario is er geen extra derving ten opzichte van de voorjaarsnota. Het herstelbedrag blijft daarmee 2,8 mld.
- Alle ingediende en nog in te dienen verzoeken worden afgewezen omdat sprake is van nieuwe jurisprudentie. Daarbij is het horen niet verplicht. Burgers kunnen tegen deze afwijzing in bezwaar gaan en vervolgens in beroep. Het geschil betreft dan echter de (reeds door de HR beantwoorde) vraag of de afwijzing op grond van nieuwe jurisprudentie terecht is en niet de hoogte van door de burger gewenst rechtsherstel. Desalniettemin kan de mogelijkheid van bezwaar en beroep de uitvoering belasten, zeker als belastingplichtigen in de bezwaarfase in de gelegenheid moeten worden gesteld om te worden gehoord te worden. Dit kan tot capaciteitsproblemen leiden in de uitvoering.
- Als u besluit om de groep niet-bezwaarmakers geen rechtsherstel te bieden kan dit voor deze groep als onrechtvaardig worden ervaren en kan leiden tot aanzienlijk onbegrip. Deze groep is namelijk ook geschonden in hun fundamentele recht, maar louter procedureel gezien niet vergelijkbaar met de groep bezwaarmakers. Dit komt ook naar voren in reacties op de uitspraak van de Hoge Raad van 20 mei jl. Dit zou kunnen leiden tot verminderd vertrouwen in de Belastingdienst en tot bezwaren tegen de afgewezen ambtshalve verminderingverzoeken. Ook zou dit kunnen leiden tot een toename van bezwaren in de toekomst om te voorkomen dat men niet voor herstel of compensatie in aanmerking komt. Als deze effecten zich voordoen, leidt dit tot een (structurele) belasting voor de uitvoering.

Optie 2: Volledig rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers

- U kunt alsnog beslissen wel rechtsherstel te bieden aan de groep niet-bezwaarmakers. In deze situatie creëert u een gelijke behandeling in de uitkomst tussen de bezwaarmakers en de niet bezwaarmakers.
- Indien u alsnog beslist rechtsherstel te bieden voor de niet-bezwaarmakers dan is het vanuit juridisch oogpunt raadzaam om volledig rechtsherstel te bieden volgens de forfaitaire spaarvariant, omdat het aanbrengen van inperkingen van rechtsherstel binnen de groep niet-bezwaarmakers juridisch kwetsbaar is. Het is namelijk de vraag of uw discretionaire bevoegdheid zo

¹ Art. 9.6 Wet op de inkomstenbelasting 2001 jo. art. 45aa Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001.

² HR 20 mei 2022, nr. 21/03587, ECLI:NL:HR:2022:718.

ver gaat dat u – als u eenmaal zou besluiten om de nieuwe jurisprudentie niet aan de niet-bezwaarmakers tegen te werpen – binnen die groep van niet-bezwaarmakers verder kan differentiëren.

- Het gebruiken van uw discretionaire bevoegdheid betekent ook dat niet-bezwaarmakers kunnen gaan procederen over de ontoereikendheid van de forfaitaire spaarvariant (de hoogte van het rechtsherstel). Dit kan leiden tot extra uitvoeringslasten en procesrisico's.
- Bovendien zou volledig rechtsherstel via de route van ambtshalve vermindering voor de niet-bezwaarmakers ook afbreuk kunnen doen aan het beginsel van de formele rechtskracht van besluiten. Dit zou potentieel precedentwerking kunnen hebben binnen het belastingrecht en op andere terreinen. Hierbij wordt wel opgemerkt dat de Kamer heeft aangegeven precedentwerking nooit als argument te gebruiken om mensen die gedupeerd zijn door falend overheidsbeleid compensatie te onthouden waar ze anders aanspraak op kunnen maken.
- Om deze risico's in te perken kunt u ervoor kiezen om geen gebruik te maken van uw discretionaire bevoegdheid om anders te beslissen maar om een aparte wet uit te werken. De compensatie wordt dan geboden door aanpassing van de fiscale wetgeving en resulteert eventueel in een vermindering van de opgelegde aanslagen volgens de forfaitaire spaarvariant. Het is echter de vraag of de hierboven genoemde risico's en potentiële precedentwerking geheel weggenomen kunnen worden.
- Volledig rechtsherstel kan - in lijn met het rechtsherstel voor de bezwaarmakers – grotendeels geautomatiseerd worden uitgevoerd. De uitvoeringsgevolgen van herstel voor niet-bezwaarmakers dienen nog nader onderzocht en gewogen te worden.
- Een uitbreiding van de doelgroep voor rechtsherstel kost 6,9 mld. Ten opzichte van de voorjaarsnota betekent dit een extra derving van 4,1 mld. Hier komen de uitvoeringskosten en de doorwerking naar andere inkomensafhankelijke regelingen nog bovenop.

Optie 3: Gedeeltelijk rechtsherstel/inperkingen

- Naast het geheel niet of volledig tegenmoet komen van niet-bezwaarmakers volgens de forfaitaire spaarvariant zijn eventuele inperkingen denkbaar. Hiervoor zal een aparte compensatiewet moeten worden opgetuigd. Het gaat hierbij om de volgende inperkingen:
  - A. Rechtsherstel volgens de forfaitaire spaarvariant met maximering herstelbedrag;
  - B. Rechtsherstel volgens de forfaitaire spaarvariant tot een maximum aan vermogen;
  - C. Uitkering vast of variabel bedrag;
  - D. Verhoging heffingvrije vermogen.
- Inperkingen binnen de fiscale wetgeving kunnen juridisch kwetsbaar zijn, nu gelijke gevallen op grond van het gelijkheidsbeginsel gelijk dienen te worden behandeld. Een nadere differentiatie binnen de groep spaarders kan daarom leiden tot juridische risico's.
- Alternatief zou zijn om het rechtsherstel voor niet-bezwaarmakers buiten het fiscale domein om te regelen, zodat een zelfstandige rechtsgrond wordt gecreëerd waarbij de fiscale regels en de aanslagen ongewijzigd blijven. Dit geeft tevens de mogelijkheid om, eventueel in afwijking van de fiscale regels, bijvoorbeeld te bepalen of compensatie uit eigen beweging of op verzoek verleend wordt, binnen welke termijn een verzoek ingediend kan worden, wat de beslistermijn is, of dwangsomregeling bij niet tijdige beslissing al dan niet van toepassing is, en of er bezwaar en beroep openstaat bij de algemene of

!